БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 216 (16.602). | 15 сентябрь, 1976 йил, чоршанба | Баҳоси 2 тийин.

СЪЕЗДЛАР ЙИЛИНИНГ ҲОСИЛИ

ОРЗИҚИБ кутилган дамлар келди. Республикамизда пахта терими оммавий равишда бошланди. 5 миллион 300 минг тонна пахта тайёрлаш ҳақидаги юксак социалистик мажбуриятни шараф билан бажаришнинг энг масъулиятли даврига кирдик. Унимдор далаларни бунёдкорлик меҳнати, терим завқи қоплаяпти. Белига этак боғлаган эркагу аёл, кексаю ёш, ўсмир — ҳамма жонбозлик кўрсатиб терим суръатини ошириш иштиёқида меҳнат қиляпти.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Олмаота шаҳрида Қозоғистон партия-хўжалик активининг кенгашидаги ёрқин ва сермазмун нутқини республикамиз меҳнаткашлари пахта йиғим-теримини қизғин бошлаган бир паллада зўр ҳаяжон билан кутиб олдилар. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг ҳозирги пайтда қишлоқ хўжалик ишларининг энг жўшқин якунловчи босқичи бошланди. Бу босқичнинг якунлари қишлоқнинг йилни қандай натижалар билан тугаллашини белгилаб беради. Ҳамма вақт оптимист бўлиш керак. Ўйлайманки, қишлоқ йилни яхши натижалар билан якунлайди, деган илҳомбахш сўзлари пахтакорларимизни янги меҳнат зафарларига илҳомлантирмоқда.

Пешқадам хўжаликларнинг илғор бригадалари ҳозирдаёқ йиллик маррани эгалладилар. Ленин районидаги «Ўзбекистон» колхозининг Х. Холмирзаев бошлиқ бригадаси гектаридан 30 центнердан дашт пахтаси тайёрлаб йиллик планни бажарди. Бундай бригадалар кўпаймоқда. Республикамизнинг жанубий районларида йиллик маррага яқинлашаётган бригадалар бўлимлар, хўжаликлар тобора кўпаймоқда. Ҳар бир теримчи, пахта қабул қилувчи, тележкачи уюшқоқлик, интизомлилик намунасини кўрсатиб меҳнат қиляпти, графикларни миқдор ва сифат кўрсаткичлари бўйича тўла ҳамда ошириб бажариш учун курашяпти.

Пахтакор хўжаликлар билан тайёрлов ташкилотлари орасида яхши ҳамкорлик ўрнатилди. Хирмон — тележка — пункт методи яхши самара беряпти, транспорт воситалари пешма-пеш қатнаяпти, бекор туриб қолиш ҳолларига йўл қўйилмаяпти. Тайёрлов пунктлари, заводларга фақат аъло нав пахта жўнатиляпти.

Республикамиз пахтакорлари бу йилги мураккаб об-ҳаво шароитида қаҳрамонлик намуналарини кўрсатиб меҳнат қилдилар, «Ўроқ ва болға» ҳамкорлиги, давлатимизнинг жуда катта моддий-техника ёрдами билан юз берган қийинчиликлар, табиий офатлар бартараф этилди, ҳамма жойда пахтадан мисли кўрилмаган даражада юқори ҳосил етиштирилди. Бугун шуни зўр қувонч билан айтиш мумкинки, ҳар бир звено, бригада, бўлим, колхоз, совхоз, район ва областда пахта тайёрлаш юзасидан қабул қилинган социалистик мажбуриятларни тўла қоплайдиган даражада мўл ҳосил етиштирилди. Бу 5 миллион 300 минг тонналик юксак мажбуриятимизни ошириб бажариш имкониятини беради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларини 1976 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қарори асосида йиғим-теримни уюшқоқлик билан ўтказишимиз, самарадорлик ва сифатнинг юқори бўлишини таъминлашимиз керак.

Съездлар йили мавсумининг муҳим хусусиятларидан бири дастлабки кунлардан бошлаб графикларнинг мунтазам ошириб бажарилишини, фақат пишиб етилган, давлат стандартига мос келадиган пахтани териб, юқори нав билан тайёрлов ташкилотларига етказиб беришдан иборат. Хом пахтани териш, унинг ифлосланишига мутлақо йўл қўйиш мумкин эмас. Айниқса уруғлик пахта ғоятда синчковлик билан терилиши керак. Терилган пахта дарҳол хирмонларга топширилиши, эгатлар орасига тўкилмаслиги зарур. Теримчилар бир-бирларининг ишини назорат қилиб боришлари, бригада бошлиқлари, мутахассислар самарадорлик ва сифат устидан назоратни кучайтиришлари даркор.

Механизаторларимиз ялпи ҳосилнинг 3 миллион тоннасини машиналарда териб бериш кафолатини олганлар. Уларнинг сўзи билан иши бир эканлигини халқимиз яхши билади. Механизаторларимиз 30 мингдан зиёд «зангори кема»ларни сифатли ремонтдан чиқариб, мавсумга шайлаб қўйдилар. Ички имкониятларни ҳисобга олиб, ҳар бир терим машинасининг мавсумдаги иш унумини кескин ошириш чораларини кўрмоқдалар.

«Ўзсельхозтехника» республика бирлашмаси, унинг жойлардаги органлари, хўжаликларнинг автотрактор парклари ва механизаторларнинг талаби билан дала бошида хизмат кўрсатиш учун кўчма устахоналар, ёнилғи етказиб бериш воситалари ташкил қилди. Кўчма устахоналарда малакали механиклар, токарлар, слесарлар, электр пайвандчилар бўлади. Марказий устахоналар узлуксиз ишлайди. Буларнинг ҳаммаси терим машиналарини тинимсиз ишлатиш, меҳнат унумдорлигини кўтариш имкониятини беради.

Кўп ва тоза пахта териш учун механизаторлар мусобақаси кучайтирилади. Ўтган йилларда «зангори кема»ларда карвонбошилик қилган гвардиячи механик-ҳайдовчиларимиз бу йил ҳам янги ташаббуслар билан майдонга чиқмоқдалар. 300-500 тонна, ҳатто ундан кўпроқ пахта теришга сўз бермоқдалар. Устозлар ўзларига садоқатли шогирдлар тайёрламоқдалар, ҳунар-техника билим юртлари, механизация мактаблари, курсларини битирган йигитлар ва қизларни оталиққа олмоқдалар.

Машиналарда уч миллион тонна пахта териш учун энг зарур шартлардан бири дефолиацияни ўз вақтида сифатли ўтказишдан иборатдир. Республика партия ва ҳукуматининг қарори асосида ҳосили машиналарда териладиган майдонлар ажратиб бўлинди, тегишли белгилар қўйилди. Карталарнинг икки четидан машиналар айланадиган майдончалар тайёрланяпти. Бу йил бункер — тележка — пункт методи кенг қўлланилади. Шу мақсадда терим машиналари билан тележкалар ва қабул пунктларининг иши уйғунлаштирилмоғи керак.

Бугуннинг бош вазифаси дефолиацияни бутун чоралар билан кучайтириш ва сифатли ўтказишдан иборат. Дефолиация кўсакларнинг очилишини тезлатади, машиналар йўлига яшил чироқлар ёқади, сортнинг юқори бўлишида ҳал қилувчи роль ўйнайди. Энг муҳими — дефолиация агротехника муддатида ўтказилган, барглар тўла тўкилган жойларда машиналар унумли ишлаб, ҳосил тезда саранжом-саришталаб олинади, қора совуқ тушиб, ёғингарчиликлар бошлангунча давлат омборларига ғарамланади.

Афсуски, айрим областлар ва районларда дефолиация ўтказиш сусткашлик билан олиб бориляпти. Фарғона областида самолётлар, ерда ишлатиладиган аппаратлар бекор туриб қоляпти. Айрим хўжаликларнинг раҳбарларида «ҳали пахта пишиб етилганича йўқ» деган зарарли кайфият пайдо бўляпти. Ваҳолонки, далаларда пахталар чамандай очилиб ётибди. Ҳозирги вақтнинг ҳар бир минути ғанимат. Демак, пахтаси очилган далаларда терим суръатини ғоят жадаллаштириш лозим.

Самарқанд, Хоразм областларининг кўпчилик хўжаликларида ҳам ҳали дефолиацияга киришилган эмас. Самолётлар қўнадиган, тракторлар айланадиган майдончалар шайланмаган, химикатларнинг бир қисми ҳамон ташиб олингани йўқ. Пахта ҳар йилгидан эрта пишган, кўсакларнинг асосий қисми ёппасига очилган бу йилги шароитда дефолиацияни кечиктириш асло мумкин эмас. Партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари, хўжаликларнинг бошлиқлари бу муҳим агротехника тадбирини тезкорлик билан тугаллаш учун оператив чоралар кўришлари шарт.

Кенг пахта майдонларида теримни авж олдириш билан «зангори кема»ларни тезроқ ишга тушириш учун ҳамма чораларни кўрайлик! Съездлар йили осмонўпар «оқ олтин» хирмонини теримчилар ва механик-ҳайдовчилар ҳал қилади. Уларга бунёдкорлик ишларида омад тилаймиз!

НАМАНГАН ОБЛАСТИ. Поп районидаги Ленин номли совхоз меҳнаткашларининг бу йилги шиори гектаридан 50 центнердан пахта хирмони кўтаришдир. Хўжаликнинг 2-бўлимида 591 гектар майдоннинг пахтаси чаман-чаман очилди. Қўл терими бошланганига анча бўлди. Бўлим деҳқонлари машина теримига ҳам пухта тайёргарлик кўришди. 15 та «зангори кема» «оқ олтин» пайкалларига олиб чиқилди. Механик-ҳайдовчилар машиналарнинг иш унумини ошира бориб, кун сайин хирмонга барака киритмоқдалар. Суратда: илғор механик-ҳайдовчи Ҳайринисо Шоврамамова ва хўжаликнинг машҳур пахтакорларидан бири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мадумар Эргашев.

А. Усмонов фотоси.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Давлатга маккажўхори дони сотиш топшириқларини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидаги область ва районлар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзилди:

Нарпай райони (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Халатов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Равшанов**, район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Қиличев**, район қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифатини белгилаш давлат бош инспектори ўртоқ **Остонов**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Халилов**);

Иштихон райони (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Жўраев**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Йўлдошев**, район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Валиев**, район қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифатини белгилаш давлат бош инспектори ўртоқ **Мелиев**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Муҳаммаджонова**);

Хатирчи райони (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Маҳмонов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Холбўтаев**, район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Раҳимов**, район қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифатини белгилаш давлат бош инспектори ўртоқ **Расулов**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Одилова**).

60 ЦЕНТНЕР УЧУН

Киров районидаги «Искра» колхозининг Ниёзали Аҳмедов бошлиқ бригадасига қарашли Боқижон Мансуров раҳбарлик қилаётган звено аъзолари гектаридан 28 центнердан «оқ олтин» териб олиб, йиллик планни шараф билан бажардилар. Звено аъзолари ҳосилдорликни 60 центнерга етказиш учун ҳаракат қилишмоқда.

М. НОСИРОВ.

„ОҚ ОЛТИН“ ХИРМОНИГА

Республикамиз областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 14 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар: иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта: учинчи устун — шу жумладан машинада: тўртинчи устун — мавсум бошидан буён терилган пахта; бешинчи устун — шу жумладан машинада.

Андижон	1,79	0,23	17,13	0,23
Фарғона	1,83	0,02	17,12	0,02
Бухоро	1,40	0,17	16,41	0,39
Сурхондарё	1,27	0,28	11,58	1,08
Қашқадарё	1,30	0,13	10,72	0,23
Наманган	1,15	0,04	7,31	0,06
ҚҚ АССР	1,10	—	6,30	0,01
Хоразм	1,14	0,03	4,52	0,04
Тошкент	0,78	0,16	4,24	0,16
Самарқанд	0,52	—	2,47	—
Жиззах	0,50	—	2,38	—
Сирдарё	0,19	—	1,07	—
Республика бўйича:	1,15	0,09	9,33	0,18
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Наманган	2,00	—	17,51	—
Сурхондарё	0,99	—	8,79	—
Бухоро	0,89	—	8,26	—
Қашқадарё	0,86	—	5,44	—
Республика бўйича:	0,96	—	8,03	—

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Республика областларида ва Қорақалпоғистон АССРда сабзавот, картошка, ҳўл мева, полиз маҳсулотлари ҳамда узум тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 13 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — сабзавот; учинчи устун — картошка; тўртинчи устун — ҳўл мева, бешинчи устун — полиз маҳсулотлари; олтинчи устун — узум.

СУРХОНДАРЁ	106,5	105,1	66,3	104,0	41,4
АНДИЖОН	102,5	66,8	110,2	107,4	36,2
Бухоро	92,8	—	53,1	94,2	49,9
Фарғона	89,7	57,8	97,8	123,1	66,7
Жиззах	89,0	65,2	182,0	116,8	46,4
Қашқадарё	84,1	143,5	86,4	92,2	56,8
ҚҚ АССР	77,7	11,4	105,7	74,6	45,3
Тошкент	77,7	67,2	172,9	99,3	38,6
Наманган	75,3	103,3	96,6	100,0	49,4
Самарқанд	73,1	58,1	107,3	78,1	30,6
Хоразм	71,7	2,8	93,4	71,1	2,0
Сирдарё	52,0	69,6	125,2	104,8	56,4
Республика бўйича:	81,9	67,6	120,6	101,1	41,5

ТОШКЕНТ МЕҲНАТКАШЛАРИ БАЙРАМ ОЛДИ ВАХТАСИНИ БОШЛАМОҚДАЛАР

ОКТЯБРНИНГ 59 ЙИЛЛИГИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАМИЗ

Тошкент шаҳридаги корхона ва қурилишларнинг коллективлари ўнинчи беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун мусобақани кучайтирмоқдалар. Шаҳарликлар «Улуғ Октябрнинг 59 йиллигини меҳнатда янгидан-янги муваффақиятлар билан нишонлаймиз!» деган шиор остида меҳнат қилмоқдалар.

13 сентябрь куни шаҳардаги бир қанча корхоналарда митинглар ва йиғилишлар бўлиб ўтди. Бу митинг ва йиғилишларда, ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар умумхалқ байрами шарафига ўз зиммаларига янги оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар.

В. П. Чкалов номли Тошкент Авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг цехларида митинглар баланд руҳ билан ўтди. Сўзга чиққан нотиқлар, кўпгина самолётсозлар Октябрнинг 59 йиллигига салмоқли туҳфалар тайёрлаётганликларини айтдилар. Йиғувчи слесарь Н. Маннопов, йиғувчилар В. Панченко, Н. Чернов, В. Онишченков, фрезерчи Н. Виноградский, слесарь Ф. Фаткиев ва бошқа ишчилар ҳозир 1977 йил ҳисобига меҳнат қилмоқдалар. Корхона ходимлари юксак суръатларни аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш билан боғлаб олиб бормоқдалар.

Йиғув цехи участкаларидан бирининг мастери А. Иванов митингда сўзга чиқиб бундай деди:

— Ҳамма коллективларимиз 7 ноябргача йиллик планни бажарадилар. Жонажон партиямизнинг XXV съезди саноат ходимлари олдига қандай юксак талаблар қўйганлигини ҳаммамиз яхши тушунамиз. Шу боисдан октябрь олди меҳнат вахтасида ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, бутун ишимизнинг сифатини янада кўпроқ яхшилаш учун қўлимиздан келган ҳамма ишни қилишга қатъий ваъда берамиз.

Тошкентлик самолётсозлар байрамгача меҳнат унумдорлигини 10,6 процент оширишга қарор бердилар. Бу эса илгари белгиланган маррадан бир процент ортиқдир. Станоклардан фойдаланиш коэффициентини 12 процент оширишга, минглаб деталларни завод Сифат белгисини олишга тақдим этиш кўзда тутилади. Митингларнинг қатнашчилари ўзининг шонли меҳнат анъаналарига содиқ бўлган бирлашма коллективи ана шу оширилган мажбуриятларни муваффақиятли бажарибгина қолмай, шу билан бирга шонли юбилей — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини меҳнатда катта-катта ютуқларга эришиш билан нишонлайди, деб ишонтирдилар.

Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонти заводида кўп кишилик митинг бўлиб ўтди. Слесарлар бригадири В. Поляков митингда сўзга чиқиб, ўзи меҳнат қилаётган дизель цехининг коллективи байрамгача пландан ташқари бир дизель чиқаришга қарор қилганлигини айтди. Ғилдирак цехининг ходимлари, деди токарь В. Ушаков, ўз олдиларига байрамгача қолган кунларда топшириқдан ташқари йигирма жуфт ғилдирак ишлаб чиқариб, буюртмачиларга топшириш вазифасини қўйдилар.

Октябрь революцияси номли завод коллективи байрам олди меҳнат вахтасида тепловозларнинг ремонтда бўлиш вақтини ярим сутка камайтиришга, ишда юксак маромга эришишга, бунинг учун эса биринчи ўн кунликда маҳсулотнинг 25-30 процентини ишлаб чиқаришга қарор қилди.

* * *

Шаҳар партия-хўжалик активининг 14 сентябрь куни бўлиб ўтган йиғилиши Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш соҳасида Тошкент саноат, қурилиш, транспорт ва алоқа меҳнат коллективларининг вазифаларига бағишланди. Шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. А. Хўжаев актив йиғилишида доклад қилди.

Сўзга чиққан нотиқлар Совет ҳокимияти ўрнатилганлигининг шонли олтмиш йиллиги шарафига мусобақа бошлаган Октябрь бешиги — Ленин шаҳри ёш ишчиларининг ватанпарварлик ташаббусини Тошкент меҳнат коллективлари қизғин маъқуллаётгани тўғрисида гапирдилар.

Йиғилишда барча резервларни ишга тушириш, ишлаб чиқаришнинг барча участкаларида иш даражасини янада ошириш, умумхалқ байрами шарафига социалистик мусобақани кенг авж олдириш — шаҳар партия ташкилотларининг, барча меҳнаткашларининг муҳим вазифаси эканлиги таъкидлаб ўтилди.

Йиғилиш шаҳардаги барча меҳнаткашларга қарата мурожаат қабул қилди. Мурожаатда шонли санани нишонлаш учун меҳнат вахтасини бошлашга даъват этилади. «Олтмиш зарбдор ҳафтамиз Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига!», дейилади мурожаатда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин йиғилиш ишида иштирок этди.

(ЎзТАГ).

ҚИШЛОҚ РАЙОНЛАРИГА ЖЎНАБ КЕТИШДИ

Бухоро область партия комитетининг агитация-пропаганда поезди бугун колхоз ва совхозларга, олис чорвачилик фермаларига жўнаб кетди. Агитбригада составида лекторлар, пропагандистлар, агитаторлар бор. Улар колхозларнинг клубларида ва дала шийпонларида КПССнинг аграр сиёсати тўғрисида лекциялар ўқийдилар, суҳбатлар ўтказадилар, деҳқонларга ва чорвадорларга КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Қозоғистон партия-хўжалик активи кенгашида сўзлаган нутқининг тарихий аҳамиятини тушунтирадилар.

Адабий кечалар, бадиий ҳаваскорларнинг концертлари ташкил қилинади, бадиий ва илмий-оммабоп фильмлар кўрсатилади.

* * *

Сирдарё область партия комитетининг сиёсий ташкилотчилари, штатсиз лекторларидан ва Сирдарё педагогика институти олимларидан бир группаси область районларига қилган сафаридан қайтиб келишди. Улар Мирзачўл ишчилари ва колхозчилари ҳузурида КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Олмаотадаги партия-хўжалик активи кенгашида сўзлаган нутқида баён қилинган қоидалар ва талабларга оид лекция ўқидилар ва суҳбатлар ўтказдилар.

БИР БЕШ ЙИЛЛИКДА ИККИ БЕШ ЙИЛЛИКНИ БАЖАРАМИЗ

ГАП МЕҲНАТДА

ИЗДОШЛАР РАПОРТИ

8 июнь эди. Иш куним тугаб, энди чиқиб кетаётган эдим, эшик олдида цех бошлиғи учраб қолди.

— Ана холос! — деди у мени кўриши билан. — Сени излаб келаётувдим. Табриклайман!

— Нима билан?

— Э-ҳа, ҳали ўзинг ҳам билмайсан шекилли, ҳозир план бўлимидан келяпман, йиллик планинг тўлибди!

Чиндан ҳам ўзим бехабар эдим. Севиниб кетдим. Уйга қандай етиб борганимни билмайман. Эртасига фабрика ҳовлисида «Молния» пайдо бўлди. Унда менинг меҳнат ғалабам ҳақида ёзишганди.

«Айтилган сўз — отилган ўқ» дейишади. Сўзимнинг устидан чиқаман. Бунга ишончим комил. Чорак асрдирки, пойафзалчилик касбини шарафлаб келаман. Дастлабки уч йил бичиқчилик қилдим. Кейин тайёрлов бўлимига ишга ўтдим. «Ишчи маҳорати» республика конкурсининг лауреатиман.

Иш вақтининг ҳар бир дақиқасидан оқилона фойдаланиш, самарадорлик ва тежамкорлик учун кураш, резервларни ишга солиш ва ниҳоят маҳсулот сифатини тобора ошириб бориш меҳнат кўникмамга айланган. Шу боисдан қатор йиллардаки, меҳнатимда ҳам унум, ҳам сифат кўраман. Одамлар ишонч билдириб шаҳар Совети депутатлигига сайлашди. Цех коммунистлари етакчилигига кўрсатишди. Буларнинг ҳаммаси кўп йиллик ҳалол ва баракали меҳнатим туфайли эканлигини ҳамиша сезиб тураман. Дарвоқе халқимиз «гап меҳнатда» деб бежиз айтмаган. Меҳнат қилиб элда азиз бўляпман. Омад ҳам, ютуқ ҳам, обрў-эътибор ҳам — ҳаммаси меҳнатим туфайли келяпти.

Яна бир қувонадиган жойим, қўлимда касб ўрганган ўн нафар шогирдим шу кунларда йиллик марра бўсағасида. Улар ҳам эрта-индин «издошлар рапорти» почтасига меҳнат ғалабалари ҳақида рапорт йўллайдилар.

Н. ИБРОҲИМОВА,
Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикаси тайёрловчиси, III даражали Меҳнат Шуҳрати орденин кавалери.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ў. А. РУСТАМОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Партия ва совет органларида узоқ йиллар, самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети информация ва чет эллар билан алоқа бўлимининг мудири Ўзбек Аъзамович **Рустамов** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1976 йил 14 сентябрь
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

М. МИРЗААҲМЕДОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет органларида узоқ йиллар, самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан меҳнаткашлар депутатлари Андижон область Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Маннонжон **Мирзааҳмедов** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1976 йил 14 сентябрь
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика ички ишлар органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР ички ишлар министрининг кадрлар бўйича ўринбосари Собир Бахтиёрович **Салоевни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

Расмий ахборот

ЛУИС КОРВАЛАНГА ОЗОДЛИК!

13 сентябрь куни Москвада пойтахт жамоатчилиги вакилларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш Чили Коммунистик партияси Бош секретари ўртоқ Луис Корваланнинг 60 йиллигига ҳамда Чили коммунистлари ва бошқа демократ кучлари билан бирдамликка бағишланди.

Олимлар уйида бўлиб ўтган шу йиғилишда москваликлар билан бирга Чилидаги антифашист кучларнинг вакиллари, Луис Корваланнинг қизлари — Вивиана билан Мария ҳам қатнашдилар.

Йиғилишни Москва шаҳар партия комитетининг секретари В. П. Трушин очди. У йиғилиш аҳлининг карсаклари остида СССР Олий Совети Президиумининг Луис Корваланни Ленин ордени билан мукофотлаш тўғрисидаги Фармонини ҳамда Луис Корваланнинг 60 йиллиги ва унинг орден билан мукофотланиши муносабати билан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг унга йўллаган табрикномасини ўқиб эшиттирди.

Йиғилишда сўзга чиққан ВЦСПС секретари В. И. Прохоров реакцион-фашист кучларга қарши мардона курашаётган Луис Корваланга, Чилининг ишчилар синфига, барча меҳнаткашлари ва демократларига самимий, қардошлик саломини топширди.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Луис Корваланга йўллаган табрикномасида, деди Москвадаги «СССР 50 йиллиги» автомат линиялар заводининг созловчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ф. А. Беспалов, барча совет коммунистларининг, ҳамма совет кишиларининг фикр-ўйлари ва ҳис-туйғулари яққол ифода этилган. Шу қардошларча табрикноманинг сўзларига ҳар биримиз қўшиламиз. Бизнинг мамлакатимизда Луис Корвалан шонли Чили Коммунистик партиясининг раҳбари, ўзининг бутун умрини ишчилар синфининг, барча Чили меҳнаткашларининг туб манфаатлари учун курашга бағишлаган киши сифатида яхши маълум.

Шу кунларда бўлиб ўтаётган митингларда, — деди ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пастухов, — совет кишилари Пиночет тўдаси қилаётган репрессиялар ва зўравонликларга қарши кескин норозилик билдирмоқдалар, реакция ва фашизм кучларига қарши курашаётган ватанпарварларни қизғин қўллаб-қувватламоқдалар.

Нотиқлар дунёнинг бутун тараққийпарвар жамоатчилигига мурожаат қилиб, Луис Корваланни ва Чилидаги барча сиёсий маҳбусларни тезроқ озод қилишга эришиш учун имкони бўлган ҳамма чораларни кўришга чақирдилар.

Чили Компартияси Марказий Комитети Сиёсий комиссиясининг аъзоси В. Тейтельбойм Чили ватанпарварлари билан бирдамликлари учун совет кишиларига қизғин миннатдорчилик туйғуларини изҳор этди. Ўртоқ Луис Корваланга берилган олий мукофот — Чилидаги ҳамма ватанпарварларнинг хизматларини тақдирлашдир, деди у. Биз, ўртоқ Л. И. Брежнев табрикномасининг сўзларида бизнинг курашимиз билан чуқур бирдамлик туйғусини яна бир бор сезиб турибмиз. Бу мададкорлик Чили демократларини фашистлар реакциясига қарши одилона курашга илҳомлантиради, деб таъкидлади В. Тейтельбойм.

* * *

Йиғилиш аҳлига Чили халқининг содиқ фарзанди ҳаёти ва революцион курашини тасвирловчи тўла метражли «Корвалан қалби» деган ҳужжатли фильм кўрсатилди.

ХИМИКЛАРНИНГ ХАЛҚАРО АНЖУМАНИ

Сирт актив моддаларни ишлаб чиқариш ва улардан фойдаланиш соҳасидаги энг янги ютуқлар сирт актив моддаларга бағишланиб, 13 сентябрь куни Москвада очилган VII халқаро конгресс қатнашчиларининг диққат марказида турибди.

СССР Министрлар Советининг конгресс қатнашчилари ва меҳмонларига йўллаган табрикномасини мажлис аҳли қарсаклар билан кутиб олди.

СССР Химия саноати министри Л. А. Костандовнинг нутқида ҳозирги фан ва техниканинг ана шу муҳим тармоғини ривожлантиришдаги халқаро ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш ишида конгресснинг муҳим аҳамияти таъкидлаб ўтилди.

Конгрессни сирт актив моддалар халқаро комитетининг президенти Л. Марку очди.

Конгресснинг иш кунларида дунёнинг 29 мамлакатидан келиб, шу анжуманда қатнашаётган мутахассислар 250 та докладни тинглаб муҳокама қиладилар.

(ТАСС мухбири).

САМИМИЙ ҲАМДАРДЛИК

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ПХР Министрлар Советининг Раиси П. Ярошевичга телеграмма йўллаб, «Нова руда» шахтасида портлаш рўй берганлиги, натижада одамлар қурбон бўлганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этди ҳамда ҳалок бўлганларнинг оилаларига ва қариндош уруғларига самимий таъзия билдирди.

(ТАСС).

ПЎЛАТ ИЗЛАР

ЛАВҲА

1944 йилнинг қаҳратон қиши. Совуқ кўз очирмайди. Мамлакат оғир кунларни бошидан кечирмоқда: Улуғ Ватан урушининг оловли жанглари давом этаётир. Красноводск — Тошкент поезди шиддат билан олға интилади. Вагон тамбури олдидаги майдончада бир офицер шинелига бурканганча кичкина чамадони устида ўтирибди. Унинг мудраётганини ҳам, оғир ўйга толганини ҳам билиб бўлмайди. Ғилдиракларнинг бир маромда тақа-туқига ҳам, вагоннинг бешиктерватардек чайқалишига ҳам парво қилмайди. Фонус кўтарган проводник олдига келганини ҳам сезмади. Проводник йигит унга диққат билан термулди. «Роса совқотибди, бечора» ўйлади ўзича.

— Ўрток подполковник, билетингизни кўрсатинг.

Подполковник бошини кўтарди-да, проводникка қаради. Унинг бу қараши Болтабойга негадир иссиқ туюлди. «Қаерда кўрганман уни» — хаёлига лоп этиб шу савол келди. Бир зум ўйланиб қолди. Сўнгра ўзига ўзи жавоб берди. «Бу Махачқалъа госпиталида мени даволаган врач-ку!»

— Кечирасиз, ўрток подполковник. Сиздан бир нарсани сўрасам майлими? — деди Болтабой.

— Марҳамат.

— Сизнинг фамилиянгиз Мехденштейн эмасми?

Подполковник ирғиб турди:

— Худди шундай. Сиз қаердан биласиз?

— Мени танимадингиз-а?

— Ростини айтсам, овозингиз танишроқ туюлди, аммо эслолмадим.

— Мен Болта Ҳакимовман. Махачқалъадаги госпиталда қўлингизда даволанган эдим. Ёдингиздами?

Офицер бир дақиқа суҳбатдошига термулиб турди-да, кейин уни бағрига босди:

— Болтавой! Омонмисан? Оббо сен-эй, оббо сен-эй. Қарая. Жуда ўзгариб кетибсан. Молодец...

— Мен сизни биринчи кўришдаёқ таниган эдим.

— Ёшсанда, хотиранг мустаҳкам. Дарров ўзингни таништирмаганингни қара-я...

* * *

Тошкентнинг Лангар маҳалласида яшовчи Ҳакимхўжа ошпазнинг ўғли Болтабой тенгдошлари қатори 1941 йил 13 июнда Совет Армияси сафига жўнади. Улар тушган эшелон 21 июнь куни Киевга кириб келди. Бу шаҳарда бир кун туриб, эрталаб Ғарбий Украинанинг Сарни станциясига бориши керак эди. 22 июнь тонг саҳарида Москва радиоси Гитлер Германияси Ватанимизга хиёнаткорона бостириб кирганини, уруш бошланганини хабар қилди. Бу нохуш хабар ҳарчанинг юрагини парзага солди. Сафида Болтабой ҳам бўлган 752-полк йўлга тушди. Бир маҳал ҳаммаёқдан ўқ овозлари, самолётнинг қулоқни тешиб юборгудек чинқириғи эшитила бошлади. Командага мувофиқ ҳамма ўзини ўрмонга урди. Қандай бўлмасин омон қолиш керак эди. Чунки улар ҳали на ҳарбий кийим, на қурол-яроғ олганлар.

Ана шу тарика илк марта фашистлар қаҳрига дуч келди Болтабой. Шундан кейин ўрмонма-ўрмон пиёда кезишлар, снарядлар, бомбалар, ўқлар балосидан жон сақлашлар бошланди. Бироқ бу узоқ давом этмади. Қулай фурсат топиб, уларни бир жойга гўплашди. Ҳаммага ҳарбий кийим, қурол-аслаҳа берилди. «Энди Ватан учун жанг қиламиз!» дейишди.

Шундай қилиб Болтабой Ватан душманларига қарши жангга киришди. Уларнинг 59-ўқчи полки Украинанинг бир қатор қишлоқларида, Донбассда немис-фашист босқинчиларига қарши курашди. Шундай жанглардан бирида Болтабой қаттиқ яраланди. Уни Махачқалъадаги госпиталга жўнатишди. Мана шу госпиталда уни ҳарбий врач Мехденштейн даволади. У солдат-беморларга ниҳоятда меҳрибон, хушсуҳбат киши эди. Беморлар унинг дорисидан ҳам суҳбати кўпроқ шифо беради дейишарди. Тушкунликка тушмасликка, ҳамиша бардам, ўз нияти йўлида қатъий бўлишга чорларди. Яқин ойларда уруш тугайди, Ватанимиз немис-фашистлардан озод қилинади деб ҳаммага далда берар, келажакка ишонч билан қарашга ўргатарди. Болтабой ҳам унинг олижаноблигини, меҳрибонлигини унутмаганди. Мана, бугун улар тасодифан учрашиб қолишди.

Тоғ-тоғ билан кўришмайди, одам одам билан кўришади, деганлари рост экан. Иккаласи узоқ суҳбатлашди. Ўтган воқеаларни эсладилар. Подполковник отпускага келганини (у Ленинободда яшарди), энди яна фронтга қайтаётганини айтди.

— Хўш, Болтавой, Махачқалъадан Кутаисига кетдинг. Шундан кейин нима бўлди?

— Кутаисида яна даволандим. Сўнгра Бокудаги пиёдалар билим юртига ўқишга юбордилар. — Поезд бир текисда олға интилади. Вагон деразасидан лип-лип этиб ўтаётган чироқ шуъласи гоҳ подполковникнинг, гоҳ Болтабойнинг юзини ёритади. Аммо бунга ҳар иккала суҳбатдош ҳам эътибор бермайди. Аксинча, Болтабой бошидан ўтган воқеаларни секин, шошилмай сўзлаб берар, подполковник диққат билан уни тинглаб борарди. — У ерда беш ой билим юртида ўқидик. 1942 йил сентябрь ойида 34-махсус курсантлар батальони бўлиб жангга кирдик. Мен танкка қарши отувчилар ротасида эдим. Қўлимдан келганича фашистлар танкини қийратдим...

— Молодец, — деди қизжонланиб кетган подполковник.

— Билим юртида олган таълимимиз кўп асқотди. Унинг устига урушни, ўқлар ёмғирини, бомбалар, снарядлар портлашини кўравергандан кейин одамнинг қаҳри қаттиқ бўлиб қолар экан. Ўлим ҳам кўрқинмай қоларкан одамнинг кўзига. Қандай бўлмасин душманни ҳолсизлантириш — асосий мақсадга айланди. Бироқ уруш урушлигини қилди. 1943 йил январида қўлимдан қаттиқ яраландим.

— Яна-я? — деди суҳбатдоши.

— Ҳа... Лекин бу галгиси жиддий эди, подполковник. Шунинг учун қайта жангга киришга рухсат беришмади: Немис-фашистларини ўз инигача қувиб боришни, уларни ўз уясида яксон қилишни ният қилгандим. Қанчалик илтимос қилмайин, врачлар унамадилар. Уйга жўнатишди. Мана, олти ойдан буён проводник бўлиб ишлаяпман.

— Ғам чекма, Болтавой. Бу ишинг ҳам осон эмас. Фронтга кетаётганлар хизматидасан, уларга озиқ-овқат, дори-дармон, кийим-кечак етказиб беряпсан — шу ҳам фронт ичида душманга қарши жанг қилгандай гап...

* * *

Ўша воқеага ҳам ўттиз икки йилдан ошди. Ҳозирга қадар Болтабой Ҳакимов Тошкентдаги 2-вагон депосида проводник бўлиб ишламоқда. У дастлаб Тошкент — Красноводск, Тошкент — Душанба поездларида ишлади. Ҳозир эса Тошкент — Москва поездида меҳнат қилмоқда.

Шу йиллар давомида Болтабой ака не-не воқеаларни бошидан кечирмади, дейсиз. Юрган дарё, ўтирган бўйра деган нақл бор. Болтабой ака юрган йўлларни ўлчаш учун электр ҳисоблаш машинаси керак. Умумий узунлиги ер куррасини бир неча бор айланиб чиқишга етарди. Ҳа, Болтабой ака ўттиз уч йилдан буён пўлат излар бўйлаб юради.

Дарвоқе, проводниклик осон касб эмас. Баъзилар ўйлагандек йўловчиларнинг билетини текширишдангина иборат эмас унинг иши. Проводник маълум даражада, агар таъбир жоиз бўлса, психолог бўлмоғи лозим. Чунки йўлга чиққан одамда ҳар хил кайфият бўлади. Биров шод, бошқаси ғамгин. Шунда уларнинг дилига, кўнглига, табиатига мос сўз топиб айтиши керак. Проводник хушчақчақ, очиқ кўнгил, айни вақтда вазмин бўлиши даркор. Акс ҳолда асаб бузарликдан боши чиқмай қолади. Айтайлик, поезд Тошкентдан Москвага жўнади. Ҳар бир вагонда 36 киши бор. Улар манзилгача салкам икки ярим сутка юришади. Шу вақт ичида вагон ўша ўттиз олти йўловчининг ҳам уйи, ҳам ишхонаси, ҳам дам олиш жойи вазифасини ўтайди. Уларнинг орасида турли ёш ва касбдаги одамлар бор. Бирига чой керак, яна бошқасига тиббий ёрдам зарур бўлиб қолади. Билиб бўладимия? Болтабой ака ана шуларнинг ҳаммасини ҳисобга олади. Барчасининг қалбига кира олади. Зотан, у йўловчиларнинг энг асосий суянчиғи. Болтабой ака шуни қалбидан ҳис қилиб ишлайди.

Болтабой аканинг меҳнат дафтарчаси ташаккурномалар билан лиқ тўла. Унинг вагонида юрган йўловчилар миннатдорчилигининг чеки йўқ. Коллективда обрўйи баланд, ҳурмати юксак. У кишн коммунистик меҳнат зарбдори, уланинг бригадаси эса (бригада бошлиғи Ҳаким Муродов) барча кўрсаткичлар бўйича депода биринчи ўринда туради. План ва мажбуриятларини ҳамиша ортиғи билан бажаради. Бригада социалистик мусобақа илғори. Бригада бошлиғи Ҳ. Муродов ўзининг ишчанлиги, одамохунлиги билан коллектив ўртасида эътибор қозонган. У билмаган нарсаларини Болтабой ака, Фаттох Абдуллаев сингари кекса, тажрибали ишчилардан тортинмай сўрайди, ўзининг тажрибаларини эса ёшлардан аямайди. Бригада аъзолари эришаётган ютуқларнинг асосий омили коллектив ўртасидаги аҳиллик, иноқлик, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишдир.

Болтабой Ҳакимов бахтли, фаровон оиланинг бошлиғи. Умр йўлдоши Умри опа, фарзандлари Турсун, Бахтиёр, Баҳодир, Ўлмасхон, Дилбархонлар халқ хўжалигининг турли соҳаларида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Уларнинг ҳаммаси ўзининг меҳнатсеварлиги, хушмуомалалиги билан устозлари, ҳамкасблари, дўстлари ўртасида обрў қозонганлар.

* * *

Ана, Тошкент—Москва поезди жойидан қўзғалди. Пўлат излар узра айланаётган сонсиз ғилдираклар аста-секин тезлигини оширади. Поезднинг бешинчи вагони тамбурида ўрта бўйли, меҳр билан боқувчи кўзларида самимият, лабида табассум, чеҳрасида олижаноблик туйғулари балқиб турган бир киши турипти. У — Болтабой Ҳакимов.

Сафарингиз бехатар бўлсин, муҳтарам Болтабой ака!

Маматқул ҲАЗРАТҚУЛОВ.

«Средазэлектроаппарат» бирлашмасига қарашли Тошкент электротехника заводида ҳунар-техника билим юртларини тугаллаган кўплаб ёшлар меҳнат қилишмоқда. Улар орасида электр монтажчилик касбини пухта эгаллаб олган комсомол аъзоси Людмила Каримова ҳам бор. Ёш ишчи смена топшириқларини ошириб адо этиб, бошқаларга ўрнак бўлмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ ОШАДИ

Тошкентдаги тажриба-механика заводининг коллективи ностандарт ускуналар ишлаб чиқарадиган янги механика-йиғув цехини қуришга киришди. Цехнинг ишга туширилиши билан корхона ишлаб чиқариш қувватини чорак баравар кўпайтириб, озиқ-овқат саноати министрлигининг корхоналари учун йил сайин 200 минг сўмлик ускуна ишлаб чиқарадиган бўлади.

МУХОЛИФЛАРГА ЖАВОБ

ТАҚРИЗ

Ижтимоий фанларнинг кўпгина соҳаларида янги йўналиш пайдо бўлди. Бу — идеологик муҳолифлар туҳматига жавоб ва уларга қарши кураш. Бу иш тарих, фалсафа, ҳуқуқшунослик, тилшунослик ва ҳоказо соҳаларда муваффақиятли олиб борилмоқда. Етук олимларимиз бу ишга қўл уриб, ғоявий душманларимизни бутун жамоатчилик олдида фош қилишда жонбозлик кўрсатмоқдалар. Шулардан бири академик Марат Нурмуҳамедовдир. «Фан» нашриёти яқинда унинг «Адабиётшунослик илми ва идеологик кураш» номли китобчасини эълон қилди.

Китобчанинг биринчи саҳифасида Марат Нурмуҳамедов масаланинг асоси ҳақида ёзади:

«СССРда социализм қурилиши, бу ишда Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари тажрибаси барча халқларнинг эътиборини ўзига тортяпти. Бу ҳол буржуазия назариячиларини безовта қилмасдан иложи йўқ, албатта. Совет Иттифоқининг бутун дунёга кўрсатаётган таъсири, шу ҳисобдан совет адабиётининг бутун дунё адабиёти тарққиётига катта ҳиссаси, ўз мустақиллиги учун курашаётган халқлар ҳаётига ўтказаётган таъсири буржуазия идеологларининг тинчлигини бузаётир».

Миллион-миллион долларни ҳазм қилиб юбораётган буржуазия пропагандасининг асл моҳияти мана шу сўзларда ҳаққоний равишда баён қилинган.

Марат Нурмуҳамедов аввало буржуа пропагандаси арсеналида пайдо бўлган энг янги материалларни таҳлил қилади. Асосан кейинги тўрт-беш йил ичида чет эл матбуотида эълон қилинган китоб ва мақолалар таҳлил объекти бўлган. Унинг фикр ва хулосалари мана шу янги манбаларга асосланади.

Жалб қилинган авторлар сони ҳам битта эмас, иккита эмас, балки кўпчиликни ташкил қилади. Географик жиҳатдан ҳам қаламга олинган авторлар ҳар хил. Улар ичида Боймирза Ҳайит сингари сотқинлардан ташқари Америка ва Англия «советшунослари» ҳамда айрим Шарқ мамлакатларидаги органларнинг фаолиятларигача бор.

Китобчанинг энг муҳим фазилатларидан яна бири авторнинг ўз фикрларини баён қилиш усули билан боғлиқдир. Унинг фикрлари доим тугал, мантиқ жиҳатдан охирига етказилган. Баъзи бир тадқиқотчилар сингари у битта-иккита жумлани топиб олиб шу асосда бисотида бор сўз ва иборалар билан рақибини ёмонлаб ўтирмайди. У рақиблар танлаган материалнинг тўла бўлмаган жойларини, билиб билмасдан фикр айтган ўринларини, мантиқан ҳақиқатга тўғри келмайдиган нуқталарини, душманлик мақсадида фактларнинг бузиб кўрсатилган ҳолларини бехато топа олади ва шу асосда инкор қилиб бўлмайдиган жиддий фикрлар айтади. Зарур жойларда у рақибларнинг бир-бирларини инкор қилган жойларини топади-да, ўз сўзлари билан ўзларини фош этади. Боймирза Ҳайитнинг ҳамфикрларидан бири уни ўзбек адабиётининг 37 йилдан кейинги даврини билмасликда айблайди. Бу фикрни биз айтсак ишонмайдиган одам топилиши мумкин. Бироқ Ҳайитнинг ҳамкорларики шу фикрни айтар экан, бунга ишонмайдиган киши топилмаса керак.

Марат Нурмуҳамедов адабий муҳолифларимиздан бири Э. Олуорснинг «Ўзбек адабиёти сиёсати» деган китобини анча кенг таҳлил қилиб, қуйидаги фактлар ҳақида шундай дейди: «Фитратнинг ижодига кўп ўрин ажратиб у ёзувчининг «Қиёмат» номли ҳикоясининг ғоявий асосини маъқулламайди. Большевик ёзувчиси сифатида Ҳамза ҳақида кўп марталаб гапирадида, Э. Олуорс китобнинг 24-бобида уни йигирманчи йиллар ўзбек драмаси соҳасида қилган ишлари ҳақида ҳеч нима демайди. Мана шу мантиқсизликнинг ўзи авторнинг ҳолис эмаслигини кўрсатади».

Кўряпсизки, бу ерда Марат Нурмуҳамедовнинг фикр баён қилиш методи, қуруқ ёмочлашдан иборат эмас, балки инкор қилиб бўлмайдиган равишда далиллашдан иборатдир. Дарҳақиқат, Фитрат ижоди ҳақида гап борса-ю унинг энг яхши асарларидан бири маъқулланмаса! Ҳамза ҳақида гап борса-ю унинг ўзбек реалистик драмасини асослаган асарлари ҳақида бирор нарса дейилмаса!..

Адабиётшунос идеологик душманларимиз адабиётимиз фахри бўлган бошқа қатор ёзувчилар ижоди хусусида гап сотадилар. Аксарият пайтларда бу санъаткорлар ижодининг асосий ғоявий йўналишини кўятуриб иккинчи—учинчи даражали хусусиятлари ҳақида узундан-узоқ гапирадилар, шу йўл билан бадиий ютуқларимизни камситмоқчи бўладилар. Абдулла Қодирий, Ойбек, Чингиз Айтматов асарлари хусусида улар худди шу йўлни тутадилар. Улардан бири Абдулла Қодирийнинг «Ўтган кунлар» романи хусусида гапириб унда фақат «омади келмаган севги»ни кўради, бошқа бири Чингиз Айтматовнинг «Оқ кема»си ҳақида гапириб авторни «ўз жонига қасд қилган қаҳрамонни ҳимоя қилган» деб кўрсатмоқчи бўлади. Марат Нурмуҳамедов бу хилдаги туҳматларга ҳам ишонарли жавобини беради.

Китобчада таҳлил қилинган материалларга қараганда шу нарса аён бўладики, идеологик душманларимизнинг ҳаммалари ҳам адабий фактлар талқинини кўпроқ бир масалага — улуғ рус халқи билан Ўрта Осиё халқлари орасидаги мустаҳкам дўстликка раҳна солиш мақсадига бўйсундирмоқчи бўладилар. Марат Нурмуҳамедовнинг бу масала юзасидан берган жавоблари ҳам мантиқ жиҳатдан асосли, тўла ва далиллангандир.

Умуман, китоб кичик ҳажмда бўлса ҳам, унда қамраб олинган материал анча кўламли, қўйилган масалалар актуал, айтилган фикрлар мазмундордир. Булар шуни кўрсатадики, Марат Нурмуҳамедов ўзи таҳлил қилмоқчи бўлган манбааларни кунт билан ўрганган, фикрларини баён қилиш йўллари устида ўйлаган. Фақат бизнинг битта мулоҳазамиз шундан иборатки, автор бу материалга ва худди шу масалага яна қайтса, қамраб олинган материални ва қўйилган масалани яна ҳам кенгроқ ва яна ҳам чуқурроқ таҳлил қилса. Шундай қилинганда асар яна ҳам мукаммаллашар эди.

Матёқуб ҚЎШЖОНОВ,
филология фанлари доктори.

СССР ОЛИЙ СУДИНИНГ ПЛЕНУМИ

Яқинда Л. Н. Смирнов раислигида СССР Олий судининг навбатдаги пленуми бўлди. Пленум меҳнат тўғрисидаги қонунларни бузишга йўл қўймасликда судларнинг ролини янада ошириш тўғрисида қарор қабул қилди. Карорда қайд этиладики, судлар меҳнат низолари тўғрисидаги ишларни тўғри кўриб чиқишга ҳамда меҳнат можароларини келтириб чиқарадиган сабаблар ва шарт-шароитларни тугатиш тадбирларини амалга оширишга катта аҳамият бермоқдалар. Сайёр суд мажлисларини меҳнаткашлар коллективлари вакиллари иштирокида ўтказишнинг катта тарбиявий роли, шунингдек ишларни тўғри кўриб чиқиш пайтида айрим корхона ва ташкилотларда меҳнат тўғрисидаги конунларни қўллаиш соҳасида аниқланган камчиликлар муносабати билан хусусий ажрим чиқариш практикасининг муҳимлиги таъкидлаб ўтилди. Пленум судларнинг эътиборини граждaнларнинг меҳнат ҳуқуқларини ҳимоя қилишни янада кучайтиришга қаратди.

Пленум судлар ўз фаолияти орқали меҳнат интизомини мустаҳкамлашга кўмаклашишлари, ишлаб чиқаришдаги уюшқоқсизлик кўринишларига, бекор туришларга, прогуллар ва иш вақтининг бошқа тарзда зое ўтишига қарши курашга ёрдам беришлари лозимлиги судларга уқтириб ўтилди. Пленум паспорт қоидаларини бузганлик, доимо саёқ юрганлик ёки тиламчилик қилганлик учун, шунингдек узоқ муддат давомида бошқа тарзда текинхўрлик билан кун кечирганлик учун жавобгарлик тўғрисидаги конунларни қўллаиш масаласига доир 1973 йил 28 июнда қабул қилинган амалдаги қарорга ўзгартишлар киритиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Пленум СССР Олий суди раисининг ва СССР Бош прокурорининг суд ишларига доир протестларини ҳам кўриб чиқди.

(ТАСС).

Совет касаба союзларининг бирдамлиги

Ливандаги фожиали воқеалар натижасида минг-минглаб тинч аҳоли қаттиқ жафо чекди ва сон-саноқсиз азоб-уқубатларга дучор бўлди. Бу кишилар орасида болалар, аёллар ва қариялар бор эди.

Совет касаба союзлари азоб чекканларга конкрет ёрдам беришни ўз бурчи деб ҳисоблаб ва Ливаннинг прогрессив кучлари билан бирдамлик белгиси сифатида яқинда шу мамлакатнинг касаба союзларига дори-дармон ҳадя қилиб юборди.

ПЛАНЕТАМИЗДА

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ЧЕХОСЛОВАКИЯ ЗАРБДОР ВАХТАДА

Чехословакияда октябрь ойида ЧССР Федерал мажлисига, Чехия Социалистик Республикаси (Чехия Миллий кенгаши), Словакия Социалистик Республикаси (Словакия Миллий кенгаши) конун чиқарувчи органларига, шунингдек областлар, районлар, шаҳарлар ва маҳаллий миллий комитетларга сайловлар ўтказилади.

Сайловларга тайёргарлик ва ўтказиш ЧКП XV съезди қарорлари ҳамда 1976—1980 йилларга мўлжалланган халқ хўжалигини ривожлантиришнинг олтинчи беш йиллик планини амалга ошириш билан узвий боғланган. Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети ва ЧССР Миллий фронти Марказий Комитетининг сайловолди мурожаатида шу нарса таъкидланади: «ЧКП XV съездида қабул қилинган программа ишчилар, барча меҳнаткашларнинг қизиқиш ва эҳтиёжларини акс эттиради. Ана шунинг учун ҳам Миллий фронт, барча халқ уни тўла ва якдиллик билан маъқулламоқда. Халқнинг съезд программасини қўллаб-қувватлаб, уни бажаришга зўр иштиёқ билан киришганлиги бундан яққол далолат бермоқда».

Социалистик Чехословакия меҳнаткашлари сайловларни янги меҳнат ютуқлари билан кутиб олмоқдалар. Мусобақа давомида ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатишнинг сифатини яхшилашга, материалларни тежашга, фан-техника ютуқларини ишлаб чиқаришга тадбиқ қилишга, совет новаторларининг тажрибасидан фойдаланишга қаратилган янги ташаббуслар туғилмоқда.

Ўртачехия областидаги «Каучук» миллий корхонасининг коллективи бу йил пландан ташқари 29 миллион кронадан оз бўлмаган маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини муваффақиятли бажармоқда.

Жаҳоннинг қарийб барча мамлакатларига автомобиллар етказиб бераётган «Татра» заводида қатор ихтирочилик таклифларини қўллаш ҳисобига беш йилликда камида 100 миллион крон маблағни иқтисод қилишга қарор қилинди.

Шимолий Моравия областидаги Остравский-Кервинский ҳавзасидаги шахталар беш йил ичида пландан ташқари 200 минг тонна кокслланувчи кўмир етказиб беради. Шарқий Чехия кончилари ҳам ана шундай мажбуриятларни олишган. Бу ерда биринчи ярим йилликда ноқулай геологик шароитларга қарамай, ҳар бир шахтёрнинг кунлик ўртача кўмир қазиб чиқариши маҳаллий шахталар даражаси тарихида рекорд кўрсаткичга — 23,3 тоннага етди.

Кошицадаги Шарқий Словакия металлургия комбинати пландан ташқари 1000 тонна прокат берди. Шимолий Моравия областидаги Тршинец шаҳридаги Октябрь революцияси номидаги металлургия заводи эса домна печларининг пландаги унумдорлигини маълум даражада оширдилар.

Саноат корхоналарининг коллективларига қишлоқ хўжалигининг меҳнатчилари—кооператив деҳқончилиги, давлат хўжалигининг ишчилари тенглашмоқдалар.

Завод ва фабрикалардаги, дала ва фермалардаги зарбдор меҳнат — Чехословакия Коммунистик партиясининг сиёсатига халқнинг чексиз ишончини, Чехословакия меҳнаткашларини ўз мамлакати тақдирига, уни янада гуллаб-яшнашига бўлган масъулият ҳис-туйғуларини ифодалайди.

Б. ГУБИНЕК,
чехословакиялик журналист.
(Прагопресс—АПН).

СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИДАН ЎРНАК ОЛИБ

ДЕҲЛИ, 14 сентябрь. (ТАСС). Мадрас шаҳрида Тамилнаду штатидаги Ҳиндистон совет маданий жамияти бўлими «Совет Иттифоқида маориф» деган мавзуда семинар ташкил этди.

Семинарда шу жамиятнинг Тамилнадудаги бўлими президенти Н. Д. Сундаравадивелу сўзга чиқиб, Совет Иттифоқи маорифни ривожлантиришда жуда катта ютуқларга эришганлигини айтди. Бу муваффақиятлар жаҳондаги кўпгина давлатлар учун, аввало ривожланаётган мамлакатлар, шу жумладан аҳолисининг қарийб 70 проценти ҳали ҳам ўқиш ва ёзишни билмайдиган Ҳиндистон учун ажойиб намуна ва илҳом манбаидир.

Совет Иттифоқи маориф проблемаларини муваффақиятли ва кенг миқёсда ҳал этганлиги туфайли фан ва техниканинг, экономика ва маданиятнинг кўпгина соҳаларида катта-катта муваффақиятларга эришди. Ҳиндистонда совет тажрибаси эътибор билан ўрганилмоқда ва маҳаллий шароитга мувофиқлаштириб фойдаланилмоқда, деб таъкидлади Н. Д. Сундаравадивелу.

Семинар тамом бўлгандан кейин жамиятнинг Майлапор шаҳридаги бўлими ташкил этган саводсизликни тугатиш курсларини битириб чиққанларга гувоҳномалар бериш маросими бўлиб ўтди. Ҳозир Тамилнаду штатида 45 та саводсизликни тугатиш курслари ишлаб турибди.

РЕВОЛЮЦИОН ЎЗГАРТИШЛАР ЙЎЛИДАН

ХАНОЙ, 14 сентябрь. (ТАСС). Тхайбинда Хо Ши Мин Меҳнаткаш ёшлар союзи шаҳар ва вилоят комитетлари раҳбарларининг бўлиб ўтган кенгашида мамлакатда ишлаб чиқаришни қайта қуриш ва қишлоқ хўжалигини бошқаришни такомиллаштириш мақсадида бошланган ҳаракатнинг асосий вазифаларини мамлакат комсомолларига, барча ёшларига тушунтириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Кенгаш иштирокчилари республика ёшларига мурожаат қилиб уларни кўнгилли меҳнат ҳаракатини кенг авж олдиришга, мамлакатда йирик социалистик қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини вужудга келтириш ишига фаол ҳисса қўшишга чақирдилар.

Хо Ши Мин Меҳнаткаш ёшлар союзи Марказий Комитетининг секретариати Тхайбинда бўлиб ўтган кенгаш якунларини муҳокама қилиб, ишлаб чиқаришни қайта қуриш ва қишлоқ хўжалигини бошқаришни такомиллаштириш ҳаракатида мамлакат ёшларининг вазифалари тўғрисида қарор чиқарди.

Қарорда қишлоқдаги революцион ўзгартишларда мамлакатнинг барча ёшларини актив қатнаштириш учун сафарбар қилишда Вьетнам комсомоллари зарбдор роль ўйнаши кераклиги таъкидлаб ўтилади.

«Эркин дунё» қиёфаси

АЯНЧЛИ ТАҚДИР

Япон фуқароси М. Хирота мана бир неча ойлардирки, бирор касб-кор билан шуғулланиш учун иш қидириб эрталаб-кечгача дайдигани-дайдиган. У шу зайлда не-не умидлар билан ҳар куни меҳнат биржасига қатнайди. Лекин ҳар гал ҳам совуққонлик билан айтилган «йўқ» жавобини олади-ю, яна руҳсиз, умидсиз кечга томон кулбасига қайтишга мажбур бўлади.

— Энди менинг ҳеч нарсага ишончим қолмади, фақат хотинимнинг эзилган, мажруҳ чеҳрасига қараб бағрим эзилиб кетади, холос, — чарчоқ, ҳорғин овоз билан нолийди у.

Японияда чиқадиган «Жапан Таймс» газетаси М. Хирота тўғрисида хабар бериб, бундай кексайиб қолган ва тоқат қилиш жуда қийин бўлган минг-минглаб кишилар оғир турмушининг аянчли томонларини ҳикоя қилишга рўй-рост жазм этди. Шуниси қизиқки, бундай ортиқча одамлар мамлакатда сира ҳам ишсизлар қаторига киритилмайди. Масалан, М. Хирота сингари кишилар бундан бир неча йил муқаддам ғоятда оз нафақа билан меҳнат қилишдан «озод» этилган эди. Ўша пайтда у 55 ёшга кирган эди ҳамки, корхона хўжайинлари уни ишлаб турган иссиқ ўрнидан гўё қувлагандай бўшатиб юборишди.

Ҳозир Японияда кишилар пенсия ёшига киришдан ниҳоятда даҳшатга тушадилар. Чунки бу ёшга борган кишилар жуда кўп нарсалардан—ишдан ҳам, ҳаловатдан ҳам айрилиб қолишлари мумкин. Уларнинг бундай қўрқувга, даҳшатга тушишларининг сабаби яна шундаки, мамлакатда пенсия таъминотининг тартибли, ягона системаси мутлақо йўқ. Кўп ҳолларда пенсия, маълум бир вақт учун тўланиб, қолган пайтларда берилмайди. Чунончи, у беш-ўн йил учун белгиланиб, у ҳам бўлса жуда кам миқдорда бўлади. Бу эса пенсияга чиққан кишининг ҳаётини, эҳтиёжларини мутлақо таъминлай олмайди.

Масалан, пенсия учун берилган пулга энг арзон баҳодаги озиқ-овқат маҳсулотлари харид қилинганда ҳам фақат бир неча кунга етиши мумкин. Шунинг учун ҳам шўринг қурғур «пенсионерлар» бир неча йиллар давомида қисиб-қимтиб топгантутган нарсаларини ҳам оз вақт ичида сарфлаб бўлиб, ночор қолганларидан кейин қандай иш топилса ҳам меҳнат қилишга, муҳтожликдан чиқишга уринганлари-уринган.

Ҳозир Японияда ишсизларнинг сони 1 миллион 250 минг кишидан ҳам ортиб кетди. Мамлакатда эса иш топиш жуда мушкул.

ИРҚЧИЛАРНИНГ МУДҲИШ ИШЛАРИ

Лондондаги Саутхолл районининг кўчаларидан бирида мудҳиш воқеа юз берди. Асфальт кўчанинг чор атрофи ўралган кичик бир қисмида қотиб қолган қон-қуш излари одамнинг баданини жунжитади. Танзаниядан келиб Англияда таҳсил кўраётган 18 ёшли студент Гурип Чаггар ҳалок бўлган эди. Ёш африкалик йигит мамлакатда кенг авж олиб кетган ашаддий ирқчиликнинг қурбони бўлган эди.

Кейинги пайтларда Англияда қора танли Осиё ва Африка фуқароларига қарши ирқчилик кампанияси ҳаддан ташқари авж олиб кетди. Улар бу ерга ўқишга ёки ишга келган қора танлиларни турли йўллар билан камситадилар. ҳатто уларнинг ҳаётларига ҳам қасд қилмоқдалар.

Ёш студент Чаггарнинг ўлими оддий меҳнаткаш халқнинг қаттиқ норозилигига сабаб бўлди. Одамлар Саутхоллдаги полиция участкаси биноси олдига келдилар. Улар бу ерда норозилик намойиши ўтказдилар. Чунки бундай адолатсизлик, қотиллик ва бошқа бебошликлардан иборат ҳатти-ҳаракатлар кундан-кунга авж олиб бораётир. Намойиш иштирокчилари ирқчиларнинг бундай разилликларига қарши энг қатъий чора кўрилишини талаб қилдилар. Улар бу борада қора танли ёки оқ танли бўлсин, уларни ҳимоя қилиш учун барча инглиз меҳнаткашларининг ҳаракатини бирлаштиришни талаб қилдилар.

Бундай норозилик митинглари шунга ўхшаш воқеалар содир бўлган жойлардаги полиция маҳкамалари олдида ҳам бўлиб ўтмоқда.

ЎРТОҚ ЛУЧОГА ТАБРИК

Самарқанддаги «8 март» тикувчилик фабрикасининг меҳнатчилари Чили Коммунистик партиясининг Бош секретари Луис Корвалан туғилган кунга 60 йил тўлиши муносабати билан уни самимий табрикладилар. Фабрика меҳнатчилари унинг номига йўллаган телеграммада Чили ватанпарварлари билан бирдам эканликларини изҳор этиб, Чили халқининг содиқ фарзанди хунта зиндонидан албатта озод қилинади, деб умид билдирдилар.

Коллективнинг якдиллик билан қабул қилган қарорига мувофиқ ўртоқ Лучо (яхши ниятли кишилар Корваланни лутфан ана шундай деб атайдилар) икки йил муқаддам фабрикадаги илғор коммунистик меҳнат бригадасининг фахрий аъзоси этиб қабул қилинган эди. Ҳар куни бригадада «Корвалан нормаси» бажарилиб, ишлаб топилган пул эса Совет тинчлик фондига ўтказилмоқда.

ТЕРИМДА СУРЪАТ ВА СИФАТ БЎЛСИН!

ТЕРИМ АВЖИДА

Избоскан районидаги барча хўжаликлар терим суръатини кундан-кунга юксалтирмоқда. Район пахтакорлари бу йил мавжуд 15975 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан хирмон кўтаришга шайланишган. Етиштирилган ҳосилнинг камида 70 проценти «зангори кема»лар билан териб олинади. Бу ишда 500 нафар механизатор қатнашади. 235 та терим машинаси унумли ишлатилади.

Район пахтакорлари шу кунларда ғайратга-ғайрат қўшиб меҳнат қилишаётир. Улар йиллик пахта тайёрлаш планини 4 октябргача бажариш учун курашишмоқда. Райондаги «Ўзбекистон» колхозининг Т. Инобиддинов бошлиқ бригадаси пахтакорлари йиллик планни бажардилар. Илғор хўжаликлардаги бошқа бригадалар ҳам бирин-кетин ғалаба манзилига яқинлашмоқдалар.

Пахта йиғим-теримида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдусамад Тиллабоев бошчилик қилаётган «Партия XX съезди» колхози, «Октябрь 50 йиллиги» совхози, Карл Маркс номли, Тельман номли колхозларнинг пахтакорлари уюшқоқлик кўрсатмоқдалар.

Й. ИСҲОҚЖОНОВ.

ПАХТАЗОР ЧЕВАРЛАРИ

Қамаши районидаги Ленин номли колхоз деҳқонлари 1500 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариш учун замин яратдилар. Ҳамма майдонларда мўл ҳосил етиштирилди. Пахта йиғим-теримига зўр уюшқоқлик билан киришилди. Хўжалик деҳқонлари йиллик планни 20 иш кунида, социалистик мажбуриятни эса 30 иш кунида бажариш учун барча куч ва воситаларни теримга сафарбар қилмоқдалар.

Кўп минг килограммчи теримчилар ўртасида бошланган социалистик мусобақа шу кунларда янада қизитиб юборилди. Султон Бердиев, Шаймон Нормуродов, Қўзи Оллаёров, Ҳолиёр Абдураҳмонов бошлиқ бригадаларда ҳар куни йиллик планнинг 3-4 проценти миқдорида пахта тайёрланмоқда. Хўжалик ҳозиргача давлатга 200 тоннага яқин пахта сотди.

П. ТЎЛИЕВ.

Қалблари пахта ишқи билан тўлиб-тошган, «оқ олтин» хирмонига дур тўкаётган бу қувноқ қизлар Андижон область Ленин районидаги «Коммунизм» колхозининг кўпмингкилограммчи теримчилари Ҳурматхон Зулунова, Мукаррамхон Рустамова ва Барчиной Турғуновалар бўлади. Улар мавсумда 15 тоннадан пахта териш учун курашда пешқадамлик қилишяпти.

С. Безносов фотоси.

*

ҚҚ АССР. Шоличиликка ихтисослаштирилган Нукус районидаги «ВЛКСМ 50 йиллиги» совхози деҳқонлари гектаридан 60 центнердан хирмон кўтариш учун курашиб 5100 гектар майдонда шолидан мўл ҳосил етиштирдилар. Сафарбой Холмуродов бошлиқ бригада эса гектаридан 65 центнердан шоли етиштириш учун курашмоқда. Хўжаликда пишиб етилган мўл ҳосилни ўриб-йиғиб олишга киришилди. 125 та «Сибиряк» комбайни билан барча ҳосилни 20 иш кунида ўриб-йиғиб олиш мўлжалланмоқда. Пастдаги суратда: Бригада бошлиғи С. Холмуродов ва совхознинг 3-бўлим бошқарувчиси К. Ким шолизорда.

А. Лихварь фотоси, (ЎзТАГ).

МАШИНАЛАР ИШ БОШЛАГАНДА...

Деҳқоннинг меҳри, қалб ҳароратидан, қуёшнинг тафтидан бунёд бўлган бўлиқ ғўзалардаги беҳисоб кўсаклар бугунги кунда чаман-чаман очилиб, деҳқонлар қувончига қувонч қўшмоқда. Уфқларга туташ пахтазор далалар гўё оқ чойшаб тўшаб қўйилгандек. Шўрчи районидаги «Ўзбекистон» совхозининг пахтакор деҳқонлари бу йил ҳам машиналарда пахта теришни биринчилар қатори бошлаб юборишди.

Хўжаликнинг янги ўзлаштирилган Ёриққўл массиви. Бу ерда меҳнат симфонияси авжида. Механизаторлар қалбида бир олам завқ-шавқ. Улар янги ҳосилни териб олиш учун пайкалларга «зангори кема»ларни олиб киришди.

Совхознинг Рўзиали Бойматов бошлиқ бригадаси даласидамиз. Пахтакорлар районда, ҳатто, областда биринчи бўлиб машина теримини бошлаб юборишган. Бу ерга совхоз раҳбарлари, механизаторлар тўпланишган. Совхоз партия комитетининг секретари Ҳайит Ҳамзаевнинг ишораси билан учта тўрт қаторли «Ўзбекистон» машинаси ишга туширилади. Машиналарни эҳтиёткорлик билан эгатларга олиб кирган моҳир механизаторлар Ҳайитали Бойматов, Шоймардон Ҳайдаров, Умарали Эшматовлардир. Улар бошқараётган машиналар ҳаракатга келади. Ғўза барглари тоза тўкилган. Шпинделлар ишлаши билан бункерларда «қор бўрони» ўйнайди.

Рўзиали Бойматов — бригада бошлиғи:

— Бригадамизнинг ҳамма ери янги ўзлаштирилган жами 60 гектар. Ҳар гектар ердан 20 центнердан ҳосил олишни планлаштиргачмиз. Лекин ғўзаларда ҳосил чўғи баланд, гектаридан 30 центнердан пахта бериши аниқ. Биз пахта тайёрлаш планимизни 5 иш кунида, яъни биринчи теримнинг ўзидаёқ бажарамиз.

Сарибой Холлиев — совхознинг бош инженери:

— Хўжалигимиз ўтган йилгига нисбатан дефолиацияни 11 кун, машина теримини эса 9 кун олдин бошлади. Бу йил 28 та терим машинаси ишлатилади. Машиналар билан 4200 тонна, яъни ҳосилнинг 85 проценти терилиб давлат омборларига тўкилади.

Шоймардон Ҳайдаров — механик-ҳайдовчи:

— Мен 30 йилдан буён машина рулини бошқарамэн. Ҳар йилги анъанага кўра бу йил ҳам ўз машинамни биринчи бўлиб пахтазорга олиб кираётганимдан бахтиёрман. Бу йил машинам бункеридан 400 тонна «оқ олтин» тўкишга аҳд қилганман. Ваъданинг устидан, албатта, чиқаман.

Шу куни механизаторлар ўз «зангори кема»лари билан 3-4 тоннадан пахта теришди. Иш уюшқоқлик билан бошланиб кетди.

Ҳа, пахтазорда машиналар гувуллайди.

Суворийлар шижоатидан
Гулдуросга тўлсин чўлу боғ.
Барча бўлиб бир жону, бир тан,
Дурдоналар уюлсин тоғ-тоғ.
Уч миллион тонналик хирмон
Бунёд бўлар ҳимматингиздан.
Жавлон уринг, қолмасин армон,
Рози бўлсин элу юрт сиздан.

Очил ХОННАЗАРОВ,
Сурхондарё области.

5 МИЛЛИОН 300 МИНГ ТОННА ПАХТА УЧУН

ЁРУҒ ЮЗ БИЛАН

Районимиз пахтакорлари пахта териш ва уни давлатга сотиш юзасидан сентябрь ойининг биринчи ўн кунлигида яхши натижаларга эришиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини олишга муваффақ бўлдилар. Байроқ районимиз меҳнаткашларининг бунёдкорлик меҳнати, партия ташкилотларимизнинг ташкилотчилик ролига берилган юксак баҳодир.

Районимиз бўйича шу кунга қадар йиллик планнинг 28 проценти миқдорида «оқ олтин» тайёрланди. Ёки тайёрлов пунктларига 11,5 минг тоннадан кўпроқ дурдона етказиб берилди. Пахтанинг ҳаммаси юқори сортларга қабул қилинди. Ҳар куни минг тоннадан зиёд пахта тайёрланмоқда. Бу йиллик планнинг икки процентдан кўпроғини ташкил этади.

Терим суръатини кескин кўтариш учун ҳамма имкониятларга эгамиз. Йилдан йил фарқ қилади. Ўтган йили сув танқислиги азобини кўп тортганмиз. Бу йил нолишларга ёки баҳона қидиришларга ўрин қолмади. Районимиз бўйича она-Ватанга 45 минг тонна Шофиркон пахтасини етказиб бериш учун ҳамма имкониятларга эгамиз, халқимиз шуни деб кунларни тунларга улаб фидокорона меҳнат қилмоқда.

Илғор колхозларимиз, жумладан, «Ленинобод» колхози пахтакорлари бу йил 5300 тонна пахта тайёрлаш мажбуриятини олганлар. Хўжаликда терим ташкилий жиҳатдан уюшқоклик билан бошланди. Бригадаларга кўсакларнинг очилиши аниқ ҳисобга олиниб, графиклар берилди, коммунистлар ҳал қилувчи участкаларга қўйилди, теримчилар мусобақаси тобора кучайтирилмоқда. Натижада, колхоз қисқа вақт ичида тайёрлов пунктларига 1700 тоннадан зиёд юқори сорт пахта етказиб берди, кунига йиллик планнинг 2 процентидан ошириб пахта жўнатмоқда. Теримчилар графикни ошириб бажармоқдалар.

Ёки Ленин номли колхозни олайлик. Мавсумда 4775 тонна пахта тайёрлаш мажбуриятини олган бу хўжалик коллективи шу кунга қадар 1400 тоннадан зиёд «оқ олтин» топширди, кунлик ўсишни икки процентдан оширмоқда. Дала меҳнатчилари самарадорлик ва сифатни биринчи ўринга қўймоқдалар. Теримчилар бир-бирларининг ишларини назорат қилиб бормоқдалар. Кўп ва тоза пахта териш одат тусига киритилди. Яқин кунларда хўжалик йиллик планнинг 3 процентидан ошириб пахта тайёрлайди.

Карл Маркс номли колхоз меҳнат аҳли ҳам теримда пешқадамлик қилмоқда. Шу кунга қадар тайёрлов пунктига топширилган 1200 тонна пахтанинг ҳаммаси юқори сортларга қабул қилинди. Пахта теримчилардан пайкалда қабул қилиб олинмоқда. Дала — тележка — пункт услуби кенг қўлланилмоқда. Натижада, пахтанинг ифлосланишига ёки хирмон жойларда тўкилиб қолишига йўл қўйилмаётир. Теримчилар соатлик график асосида ишламоқдалар. Колхоз меҳнат аҳли 4086 тонналик марраны сентябрь ойининг охирларига қадар эгаллаш учун астойдил курашмоқда.

Районимиздаги «Ўзбекистон» ва Куйбишев номли колхозларда ҳам йиғим-терим ишлари соат сайин авж олдирилмоқда. Кекса, ёш, ўсмир — ҳамма теримга сафарбар этилган. Маълумки, фурсат ҳар доим қишлоқ хўжалик ишларида, хусусан, пахта теримида ҳал қилувчи роль ўйнайди. Партия ташкилотлари шуни эътиборга олиб, бутун куч ва техника воситаларини терим суръатини тезкорлик билан оширишга қаратмоқда. «Зангори кема»ларнинг пешма-пеш ишга туширилиши меҳнат унумдорлигини оширибгина қолмасдан, улкан хирмонга қут-барака киритмоқда.

Куни кеча районимиздаги Ильич номли совхоз механизаторлари биринчи бўлиб машина теримини бошлаб бердилар. Далаларда 10 та «зангори кема» ишлади. Ҳар бир машина билан ўртача 5-6 тонна пахта терилди. Совхоз меҳнат аҳли бу йил ялпи ҳосилнинг камида 70 процентини «зангори кема»ларда йиғиб-териб олишга аҳд қилган.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, хўжаликларимизда машина теримига ташкилий жиҳатдан яхши тайёргарлик кўрилди. Дефолиация энг қулай агротехника муддатида сифатли қилиб ўтказилди. Ғўзаларнинг барглари тўла тўкилмоқда. Терим машиналари барвақт ремонт қилинди. Ҳар бир машинанинг икки сменада ишлашини назарда тутиб, механизатор кадрлар сафи комплектланди.

Ильич номли совхознинг дастлабки кунларидаги тажрибаси шуни кўрсатдики, районимизда 300 та терим машинасини узлуксиз ишлатиб, камида 20 минг тонна пахтани машиналарда териб олиш учун ҳамма имкониятларга эгамиз. Гап партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини, механик-ҳайдовчиларнинг жасоратини оширишга боғлиқ бўлиб қолди. Ҳалол меҳнат билан юқори ҳосил етиштиришга муносиб ҳисса қўшган механизаторларимиз йиғим-теримни ҳам қисқа вақтда муваффақиятли тугаллайдилар, деган умиддамиз. Шу мақсадда механизаторлар мусобақаси кенг авж олдирилади, илғорлар рағбатлантирилади.

Ҳозир хўжаликларимизда 10 минг киши пахта теримида қатнашмоқда. Яқин кунларда яна 2 минг кишини бу муҳим ишга сафарбар этамиз. Теримчилар билан механизаторлар мусобақасини кучайтириш яхши самаралар беришини кўп йиллик тажрибада синаб кўрдик. Бу йил ҳам ана шу йўлдан борамиз.

Лекин йиғим-терим мураккаб, айни кезда шарафли иш эканини яхши биламиз. Кунлик графикларнинг ошириб бажарилишини таъминлаш учун теримчилар ва механизаторлар орасида меҳнат интизомини мустаҳкамлашимиз, мусобақани кучайтиришимиз керак. Ҳозирги долзарб кунларда бирор киши теримдан четда туриши мумкин эмас. Шуни ҳам айтиш керакки, пахта майдонига томошабин бўлиб эмас, балки пахта териш, графикларни ошириб бажариш, пахтани чаноқларда қолдирмаслик, ерга тўктирмаслик, ифлослантирмаслик каби муаммоларни ҳал қиламиз деб кирмоқ керак. Шунда кутилган натижага эришилади. Район партия комитети бошланғич партия ташкилотлари, хўжаликларнинг раҳбарларидан шуни талаб қилмоқда.

Теримчилар ва механик-ҳайдовчиларнинг тўла қувват билан ишлашлари, яхши кўрсаткичларга эришмоқлари учун зарур бўлган ҳамма шароитларни яратиб бериш муҳим вазифадир. Хўжаликларимизда бунинг учун етарли имкониятлар бор. Ҳозир теримчилар ҳам, механик-ҳайдовчилар ҳам иссиқ овқат билан таъминланмоқда. Болалар боғчалари ва яслилари ишлаб турибди. Партия ташкилотлари оммавий-сиёсий ишларни авж олдирмоқда. Бундан кейин ҳам ана шундай тадбирларни изчиллик билан авж олдириб бормоғимиз керак.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Қозоғистон партия-хўжалик активининг кенгашида сўзлаган ёрқин нутқидан илҳомланган районимиз пахтакорлари ҳар гектар майдондан 33 центнердан «оқ олтин» йиғиб-териб олиб, юксак социалистик мажбуриятларини октябрь ойининг биринчи ўн кунлиги охирларида бажариш учун бутун куч-ғайратлари, техника воситалари, ички резерв ва имкониятларини сафарбар этадилар.

Жўрақул ОРИПОВ,
Ўзбекистон КП Шофиркон район комитетининг биринчи секретари.

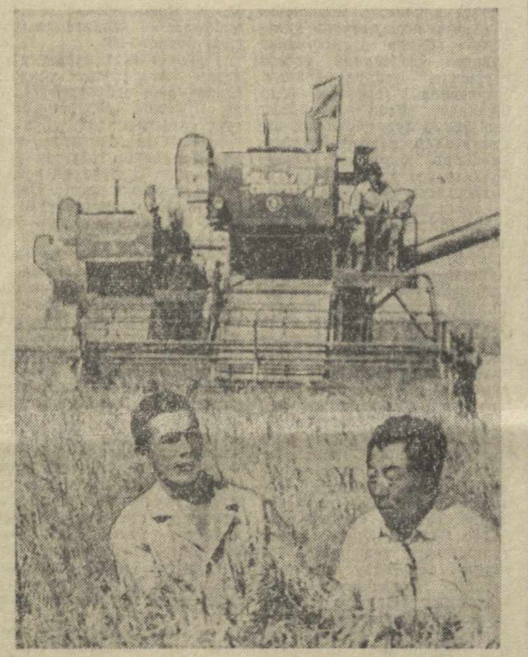

ШОЛИ—ДАВЛАТГА

Республика областлари ва Қорақалпоғистон АССРда шоли ўрими ва шоли тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1976 йил 14 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — шоли тайёрлаш топшириғи; учинчи устун — тайёрланган шоли (тонна ҳисобида); тўртинчи устун — топшириққа нисбатан процент ҳисобида; бешинчи устун — бир кунда шоли ўриш; олтинчи устун — мавсум бошидан буён (экилганига нисбатан процент ҳисобида).

ҚҚ АССР	160000	693	0,4	0,5	1,8
Сурхондарё	14000	53	0,4	0,5	3,0
Хоразм	50000	2	—	0,7	1,9
Сирдарё	10000	—	—	1,1	6,6
Тошкент	32000	—	—	0,2	1,0
Андижон	—	—	—	—	—
Наманган	—	—	—	—	—
Фарғона	—	—	—	—	—
Республика бўйича:	266000	748	0,3	0,5	1,9

ШИЙПОНДА КОНЦЕРТ

РЕПОРТАЖ

Биз Избоскан районидаги «Партия XX съезди» колхозининг Ўктам Соҳибов бошлиқ пахтачилик бригадаси дала шийпонига келиб, тантана устидан чиқдик. Бу ерга агитбригада келибди, Тошкентдан келган лектор ҳам шу ерда экан.

— Меҳмонимиз халқаро аҳвол ҳақида лекция ўқиб берди. Энди колхозимизнинг Орифжон Собиров раҳбарлигидаги «Гулдаста» ансамбли иштирокчилари концерт қўйиб беришади, — деди Ўктаб Соҳибов.

Фарғона каналидан ажралиб, бригада ерларини кесиб ўтадиган «Октябрь» ариғи устига қурилган сўриларда, сада ва тол остидаги кароватларда унумли меҳнатдан сўнг ҳордиқ чиқаргани йиғилган йигит-қизлар ўтиришибди. Шахмат-шашка шинавандалари дона суриш билан банд. Новвой Шаҳзодахон Сайдаҳмедова тандирдан нон узмоқда. Ошпаз Кимёхон Юнусова колхозчиларни қайнатма шўрвага таклиф қилади. Кўчма дўконда савдо қизғин. Хуллас, бригадада тушлик жуда мазмунли ўтмоқда эди.

Тошкентлик меҳмон билан танишдик. Лектор республика фармацевтика институтининг доценти, тарих фанлари кандидати Мели Қодиров экан. У лекция ўқиш билан чегараланиб қолмасдан, дала шийпонида олиб борилаётган пропаганда ишлари ва бошқа оммавий ишлар билан ҳам қизиқиб, агитаторлар билан, сиёсий ахборотчи Абдуллажон Отажонов билан суҳбатда бўлди. Уларга маслаҳатлар берди, йўл-йўриқлар кўрсатди.

Тушликдан кейин ҳамма концерт намойиш қилинадиган жойга тўпланди. Концерт бошланишидан аввал бригада бошлиғи Ўктам Соҳибов ўтган беш кунликда энг кўп пахта терган теримчилар номини тилга олди. Ҳаваскор хонанда ва раққосалар ўзларининг дастлабки куй ва қўшиқларини шуларга бағишласа айни муддао бўлур эди, деб истак билдирди. Шундан сўнг даврага ёш санъаткорлар тушиб, шўх рақсларини бошлаб юбордилар. Рўзихон Йўлдошеванинг раққосалик маҳорати йиғилганларни айниқса хурсанд этди. Ўйиндан чексиз завқланган ёшлар Рўзихонга қўшилиб, рақс туша бошладилар. Навбат мақом йўлларида айтиладиган қўшиқларга келганда, шийпонни қарсаклар гулдуроси тутиб кетди. Чунки, колхозчилар Санобархон Мирзаева, Дилором Соҳибова ва бошқа ёш ҳаваскорларнинг халқ классик қўшиқларини жуда чиройли ижро этишларини яхши билардилар. Ёш санъаткорлар бу гал ҳам дилдан, берилиб куйладилар, ўз мухлисларига олам-олам завқ бағишладилар.

Куй қўшиққа, қўшиқ лапарга уланиб кетди. «Гулдаста»нинг шўх йигитлари тўп-тўп бўлишиб, «Кичкинажон, кичкина» ҳазил рақсини ижро этишди. «Қизлар» рақси ижро этилганда, бригаданинг илғор теримчи қизлари ҳам беихтиёр уларга қўшилишди...

«Гулдаста» концерти шу тариқа шўх ва мазмунли давом этди. Колхозчилар ўзларига кўпдан-кўп завқ-шавқ бағишлаганликлари, меҳнатларини шарафлаганликлари учун ёш ҳаваскорларга миннатдорчилик изҳор этиб, куннинг иккинчи ярмини ҳам унумли ўтказиш учун пахтазор оралаб кетдилар.

Р. ИСҲОҚОВ,
А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбирлари.

ДЕФОЛИАЦИЯ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА?

Республика областларида ғўзани дефолиация қилишнинг бориши тўғрисида шу йил 14 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда дефолиация қилинган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан буён (планга нисбатан процент ҳисобида).

Тошкент	10,5	174,5
Сирдарё	13,2	104,1
Жиззах	14,4	93,3
Сурхондарё	9,0	63,0
Андижон	9,5	59,5
Бухоро	7,1	55,9
Қашқадарё	10,5	55,0
Наманган	7,7	54,5
ҚҚ АССР	11,8	51,4
Хоразм	8,8	45,7
Самарқанд	6,0	28,2
Фарғона	4,0	13,6
Республика бўйича:	9,2	65,6

«ОҚ ОЛТИН»НИ ЁНҒИНДАН САҚЛАНГ

Ўзбекистон гўзал ва ажойиб ўлка. Биз ана шу она заминни янада гўзал қилиш учун меҳнат қиламиз ва яшаймиз. Бепоён далаларда «оқ олтин» очилганда, агар сезган бўлсангиз, республикамизда пахта йиғим-терими тугагунча газеталар саҳифаларидан йиғим-терим ҳақидаги материаллар тушмайди. Бутун диққат-эътибор ва меҳрибонлик дала меҳнаткашларига, пахтакорларга қаратилади. Бу бежиз эмас. Чунки пахта давлатимизнинг бебаҳо бойлиги. Ўзбекистон тўққизинчи беш йиллик мобайнида 24 миллион 500 минг тонна пахта етиштирди. Бу КПСС XXIV съезди Директиваларида кўзда тутилганидан 2 миллион 300 минг тонна кўпдир.

Пахтакорларимизнинг меҳнати об-ҳаво шароитига, мавсумга чамбарчас боғлиқ. Ерга чигит тушгандан тортиб то пахта йиғим-терими поёнига етгунча дала меҳнаткашлари қаттиқ тер тўкадилар. Лекин ҳосилни йиғиб-териб олиш ва давлатга нобуд қилмай топшириш алоҳида ташкилотчилик, зўр ғайрат ва меҳнат талаб этади.

Бахтга қарши пахта нобудгарчилигига баъзан йўл қўйилмоқда. Бунинг турли хил сабаблари бор.

Республикамиз шон-шуҳратини жаҳонга таратган «оқ олтин»ни етиштиришда қанчалик меҳнат сарф қилинган бўлса, уни йиғиб-териб олиш ва сақлаш ҳам зўр меҳнат, шу билан бирга эҳтиёткорликни талаб этади. Пахта ўз хусусиятларига кўра арзимаган учқундан тез аланга олади. Унинг ёнаётганлиги дастлаб сезилмайди ҳам. Йиғим-терим қатнашчилари пахта пунктларига элтувчилар унинг бу хусусиятларини эсда тутишлари лозим.

Теримчиларнинг оғир қўл меҳнати пахта териш машиналари туфайли бирмунча енгиллашган. Улар ўз конструкциясига кўра анча мураккаб. Ундан фойдаланишда эҳтиёт бўлиш даркор. Машинадан фойдаланаётганда ёнғин чиқишига сабаб бўладиган манбаларнинг олдини олиш лозим. Чунончи пахта териш машинасининг ёнилғи сақланадиган системаларидан ва уларни ишлатишдан тўғри фойдаланиш, ёнилғи ва мойларнинг оқишига йўл қўймаслик, уларни ўт ўчириш воситалари — ўт ўчирувчи кўпик, белкурак, кигиз билан таъминлаш зарур ва тутун чиқадиган мўри двигателига учқун ўчиргич ўрнатиш шарт. Ана шундай пахта териш машинасида механизатор бемалол бехавотир ишлаши мумкин.

Бу қоидалар пахта ташийдиган бошқа автотранспорт турларига ҳам тўла тааллуқлидир. Ёнғинга қарши хавфсизлик чоралари кўрилмаса, меҳнаткашларнинг пешана тери билан етиштирилган, халқимиз «оқ олтин» деб атайдиган бойлигимиз — пахтамиз нобуд бўлади. Буни сира унутмаслик керак.

Бухоро область Навоий районидаги «Гигант» пахта тозалаш заводида юз берган ҳодиса хавфсизлик қоидаларини унутиб қўйиш қандай оқибатларга олиб келишини кўрсатувчи мисолдир. 1975 йил 19 сентябрда бу ерда автомашинадан чиққан учқундан пахта куя бошлаган. Агар автомашинага учқун ўчиргич ўрнатилганда эди, бундай кўнгилсиз ҳодиса бўлмасди.

Чекиш ҳақида кўп гап бўлади. Лекин айрим шахслар пахта териш, ташиш ва қуритиш вақтида алоҳида ажратилган жойда чекиш кераклигини унутиб қўядилар. Ўтган йилнинг 7 ноябрида Жиззах область Дўстлик посёлкасидаги пахта тайёрлаш пунктида ёнғин чиқиб, 45 килограмм пахта ёнди. Бунинг сабаби иш вақтида папирос чекиш эди. Бундай кўнгилсиз ҳодисаларнинг юз бермаслиги учун теримчилар ҳамда пахтани қуритиш ва ташиш билан банд бўлган кишиларнинг бевосита иш жойида чекишлари тақиқланади.

Одатда пахта махсус хирмонларда қуритилади. Кейинги йилларда ҳамма хўжаликларда, бригадаларда бундай хирмонлар вужудга келтирилган. Шунга қарамай баъзан катта йўлларга қуритиш учун пахта ёйиб қўйилганини кўриш мумкин. Бу эса ёнғинга қарши кураш қоидаларига бутунлай хилофдир.

Терилган пахта тайёрлаш пунктларига асосан қоп-қанорсиз жўнатилади. Пахта ташишнинг бу усули жуда тежамли бўлиб, хўжаликларга катта фойда беради. Бироқ, пахтани қоп-қанорсиз ташиганда жуда эҳтиёт бўлмоқ керак. Устини брезент билан яхшилаб беркитиб, транспортдан чиққан учқундан ёки ўтиб кетаётган машинадан ташланган папирос қолдиғидан ёнғин чиқмаслиги учун ҳамма чораларни кўриш керак.

Шуни ҳам айтиш керакки, автомашина пахта ортиш учун чап томони билан қўйилиши керак. Учқун ўчиргич ўрнатилган автомашина ва тракторларни пахта қуритилаётган ва сақланаётган жойдан беш метр узоққа қўйиш лозим.

Бу оддий қоидани ҳамма ҳайдовчилар яхши биладилар, лекин ҳамиша ҳам бу қоидаларга амал қилавермайдилар. Чунончи, Хўжайли шаҳридаги пахта тозалаш заводида автомобилдан чиққан учқундан 95 килограмм пахта ёниб кетди. Бунинг учун ҳайдовчи жазоланди.

Шунингдек, пахта қуритиш учун хирмонлар уйлардан, жамоат бинолари ва ремонт устахоналаридан камида 150 метр нарида бўлиши керак.

Хирмонда чекиш, овқат пишириш, машиналарни тузатиш мумкин эмас. Чекиш жойи хирмондан 30 метр четда бўлиши ҳамда сув солинган идиш қўйилиши керак.

Ёнғиндан сақлаб қолинган ҳар бир килограмм пахта ишлаб чиқариш учун қўшимча хом ашё, аҳоли учун қўшимча газлама, мой демакдир. Шуни эсда тутингки, ёнғинга қарши хавфсизлик қоидаларига қатъий амал қилсак, пахта теримида ва уни ташишда қатнашаётган ҳар бир киши ҳушёр бўлса ҳосилга ёнғин зарар етказмайди.

А. КОВАЛЕВ,
Ўзбекистон ўт ўчирувчилар республика кўнгилли жамияти ташкилий-оммавий ишлар бўлими бошлиғи.

АХБОРОТ
ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР

Ғолиб мелиораторлар

«Сурханирстрой» трестининг коллективи 1976 йил иккинчи кварталидаги иш якунлари юзасидан Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг ғолиби бўлди. Унга СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги билан тармоқ касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи бериладиган бўлди.

Трест коллективи ўнинчи беш йилликни яхши бошлади. Боботоғ каналининг биринчи навбати ишга туширилди. Канал шарофати билан уч минг гектардан кўпроқ ер ўзлаштирилиб, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари экила бошлади. Янги ерларни ўзлаштириш ва илгаридан суғориб келинаётган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, ерларни текислаш топшириқлари ошириб бажарилди. Йил бошланганидан бери бир ярим миллион сўмликдан ортиқ пудрат ишлари пландан ташқари бажарилди.

Заводга диплом

Янгийўлдаги биохимия заводининг коллективи шаҳарда қишлоққа энг яхши оталик қилувчи корхона деб топилди. Бу коллективга Тошкент область касаба союзлари советининг биринчи даражали дипломи топширилди. Химиклар оталиқдаги Калинин номли колхозда ем-хашак тайёрлаш цехини ва хлорелла етиштирадиган қурилмани қуриб беришда кўмаклашдилар. Завод ремонтчилари ўрим-йиғим арафасида иккита пахта териш машинасини ремонтдан чиқардилар. Завод коллективи ем-хашак тайёрлашда ва ҳосилни ўриб-йиғиб олишда ҳам катта ёрдам бермоқда.

Сифат белгиси берилди

Наманган химия заводининг коллективи йил бошидан буён пландан ташқари дастлабки юз минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Жўнатиш учун тайёрлаб қўйилган бутун маҳсулот энг юқори категорияли бўлиб, унга сифат белгиси берилди. Корхона химиклари ўзларининг асосий маҳсулоти бўлган карбоксиметилцеллюлоза (КМЦ) ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари бажардилар. Бу маҳсулот пармалаш ишларида ва химия саноатида кенг қўлланилади.

Аёллар, сизлар учун

Аёллар кийимларини тайёрлашга ихтисослашган Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси конвейеридан янги моделдаги кўркам костюмларнинг дастлабки туркуми чиқди. Ерқин рангли бу либослар ип-газламадан тикилган. Костюм универсал бўлиб, унинг юпкаси ёки кофтасини гардеробдаги хоҳлаган либосга мослаб кийиш мумкин. Бу костюм — корхона шу йил бошидан буён ишлаб чиқарган 150-янгиликдир.

Бирлашма ҳар куни кийиладиган қулай ансамблларни — чийдухобадан тикилган сидирға рангли шим билан янги расм бўлган енгил кўркам кофтани ҳам чиқарди.

Тикувчилар йил охиригача ассортиментини тўртдан уч қисмини янгилайдилар. Маҳсулот сифати ҳам яхшиланмоқда. Чиқарилаётган маҳсулотнинг 50 дан ортиқ тури шарафли беш бурчак белги билан нишонланди. Шундан 37 таси бу йил сифат белгисига сазовор бўлган.

(ЎзТАГ).

САНЪАТИМИЗ ОНАХОНИ

ЛУТФИХОНИМ САРИМСОҚОВА — МЕҲМОНИМИЗ

Шу кунларда ўзбек совет театр санъатининг атоқли намояндаларидан бири, СССР халқ артисти Лутфихоним Саримсоқова табаррук 80 ёшга тўлганлиги муносабати билан юртимизнинг турли бурчакларидан, кўп сонли санъат мухлисларидан самимий табрик телеграммалари олмоқда. Яқинда севикли актрисамизнинг ҳаётида яна бир қувончли воқеа юз берди: Лутфихоним Саримсоқова совет санъатини ривожлантиришдаги улкан хизматлари учун партия ва ҳукуматимиз томонидан юксак мукофот — Халқлар дўстлиги ордени билан тақдирланди.

Лутфихон ая ана шундай бахтиёр ҳис-туйғулар билан яшаётган кунларда «Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси коллективининг азиз меҳмони бўлди.

Лутфихоним Саримсоқова ўзбек театр санъатининг бешигини тебратган санъаткорлардан бири. Унинг санъат бўсағасига қадам қўйишида ўзбек совет адабиёти ва санъатининг асосчиси ўлмас Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг беқиёс катта роли бор.

1924 йил. Лутфихон Қўқондаги хотин-қизлар клубига Зебунисо исмли дугонаси билан қатнаб юрарди. Бу ерда улар савод чиқаришди, китоб танишди. Кунлардан бир кун клубга Ҳамза ташриф буюради. Талабаларнинг санъатга ихлоси билан қизиқади. Ана шу дақиқалардан бошлаб, Лутфихоним Қўқон театрига қатнайди. Муҳиддин Қориёқубов, Миршоҳид Мироқиловлар Қўқон шаҳрига боришганда Ҳамза уларга Лутфихонни етаклаб келади. Уни театрга тортинглар, дейди. Шу-шу, Лутфихоним Саримсоқова ўзбек совет санъати қалдирғочлари қаторидан ўрин олади.

1925—1930 йилларда Фарғона водийсининг меҳнаткашлари, Андижон ва Марғилон театрлари актрисаси Лутфихоним ижросида Лайли, Ширин, Гулчеҳра ролларини мароқ билан томоша қилишган эди. Одамларда сиёсий ва маданий онг ҳали етарли бўлмаганлиги сабабли театрларга актёрлар жалб қилиш осон иш эмасди. Шундай дамлар бўлган эдики, Лутфихоним ҳатто эркаклар ролида ҳам саҳнага чиққан... У кунлар тарих бўлиб қолди. Ўзбек театр санъати мислсиз қадамлар билан олға қадам ташлади. Унинг шуҳрати Бутуниттифоққа, ҳатто оламга ёйилди. Санъатимиз шуҳратини таратган санъаткорлардан бири Лутфихон ая Саримсоқовадир.

Лутфихоним 1934 йилда Тошкентга Свердлов номли театрга таклиф қилинди. Бу ерда у санъатимизнинг атоқли усталари Муҳиддин Қориёқубов, Бобораҳим Мирзаев, Карим Зокиров, Ҳалима Носирова, Мукаррама Турғунбоевалар билан бирга ижодий ҳамкорлик қилди.

1937 йил санъаткорнинг ҳаётида муҳим воқеаларга бой бўлди. Ўша йили Москвада ўзбек адабиёти ва санъати декадаси қатнашчилари қаторида Л. Саримсоқова «Фарҳод ва Ширин» спектаклидаги макрликнинг ёрқин тимсоли — Ёсуман образини, Комил Яшиннинг «Гулсара» драмасидаги она ролини маҳорат билан ижро этиб, пойтахт томошабинларининг олқишига сазовор бўлди. Актриса ўша йили Ўзбекистон ССР халқ артисти унвони ва Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланди.

Сўнг Лутфихон ая Муқимий номли музикали театр саҳнасида юзлаб ранг-баранг саҳна образларини талқин этди. Улар ўзбек саҳна санъатининг олтин хазинасидан ўрин олди.

Лутфихон ая ўзбек кино санъатининг қалдирғоч актёрларидан бири ҳамдир. У 1931 йилда экранга чиқарилган «Озод» фильмидан кейин «Қасам», «Асал», «Фронтда концерт», «Насриддин Бухорода», «Ҳамза», «Қирқ биринчи йил олмалари», «Сен етим эмассан», «Ўтган кунлар» каби ўнлаб фильмларда ўзбек хотин-қизларининг ажойиб образларини яратди. Айниқса, «Сен етим эмассан» фильмидаги мунис ўзбек онасининг Лутфихон ая яратган ниҳоятда жозибали ва теран инсоний сиймоси миллионлаб кинотомошабинларни маҳлиё этди.

Лутфихоним Саримсоқова бутун умрини санъатга бағишлаган, совет санъаткори деган номни ҳамиша пок ва муқаддас деб билган, ўзининг бутун қалб ҳарорати, ноёб истеъдодини халққа бағишлаган бахтли санъаткор.

— Бизнинг мамлакатимизда халққа хизмат қилган киши асло кам бўлмайди. Бир санъаткор сифатида мен буни ўз тақдиримда яққол ҳис этдим. Мана, бугун партия ва ҳукуматимиз томонидан Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланиб, бошим яна кўкларга етиб ўтирибман. Ўзимнинг саҳнадаги хизматларим билан партия, Ватан ва халқ ишончини қандайдир даражада оқлай олган бўлсам, шунинг ўзи катта бахт. Фурсатдан фойдаланиб, матбуотга ҳам ўз миннатдорчилигимни билдирмоқчиман. Саҳнадаги узоқ меҳнатим давомида матбуот менга кўп марталаб раҳнамо бўлди. Мен талқин этган ролларни ҳамиша атрофлича таҳлил қилиб берди. Улардан мен ўзимга яраша сабоқ олганман, — дейди ая.

Лутфихон ая! Сизни — санъатимизнинг тамал тошини қўйган ажойиб санъаткорларимиздан бирини табаррук саксон ёшга тўлганингиз ҳамда олий мукофотга сазовор бўлганингиз билан «Совет Ўзбекистони» газетасининг кўп минг сонли ўқувчилари номидан ҳам қизғин қутлаймиз.

М. САФАРОВ.

БИЗ—ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТЛАРМИЗ

САДОҚАТ РАМЗИ

ОЧЕРК

Катта йўлда бир кампир ҳаллослаб келяпти. Чап қўлида каттакон тугун, ўнг қўлида бир даста гул... Чорраҳадан ўтди-ю, бирдан тўхтаб қолди. Тағин катта кўчага дуч келди. Биринчи уй пештоқидаги ёзувга тикилганича туриб қолди.

Рўпарадан бир йигит ўтиб борарди.

— Ҳой, ўғлим, ёзувга кўзим ўтмаяпти, бу қайси кўча?

— Хушназаров кўчаси, — деди йигит кампирга яқинлашаркан. — Сизга қайси кўча керак, момо?

— Худди шу кўча керак эди-да, — деб Менгил момо беихтиёр кўзига ёш олди. Буни бояги йигит пайқамади.

— Кимникига боряпсиз? — яна сўради йигит.

— Тошпўлатникига.

— Ие, Каттақўрғон автобазасида ишлайдиган Тошпўлат аканикигами? У кишн 27-уйда турадилар. Юринг, обориб қўяй.

— Раҳмат, ўргилай, — миннатдорчилик билдирди момо. — Овора бўлманг, энди ўзим топиб оламан.

Кампир кўча бўйлаб тағин ҳаллослаб кетди. Дам у уйнинг, дам бу уйнинг эшигига қараб борарди... Менгил момо қадамини секинлатди. Чуқур бир хўрсиниб: Хушна-зар-уп кўчаси, деб қўйди ўзича. Шундай пичирлади-ю, умр йўлдоши Сапар ака Хушназаров билан кечган кунлари эсига тушди.

...Нарпай районидаги «Қизил саҳро» (ҳозирги «Москва») колхозининг Илонли қишлоғида Сапар Хушназаров деган девқомат йигит яшарди. У дон экиб, деҳқончилик қиларди. Бир кўрганидаёқ Менгилга хуштор бўлиб қолди. Тўй ҳам узоққа чўзилмади. Қариндош-уруғлари «қўша қаришсин», деб фотиҳа беришди. Йиллар ўтди. Бир қиз-у, бир ўғил кўришди. Бу борада Улуғ Ватан уруши бошланиб кетди. Сапар ҳам фронтга отланди. Тақдир уни Волга бўйи — Сталинград остоналарига етаклаб келди. У новчи, қотмадан келган, эпчил йигит эмасми, пулемётчига ёрдамчи қилиб тайинлашди. Шу-шу, бир йилгача хат-хабар келмади. Менгил опа иккита гўдак билан йўлларига интизор бўлди. Баъзилар «ўлди»га чиқаришди, уни асир тушган деб гумонсираганлар ҳам бўлди...

...Шуларни ўйлаганда Менгил момонинг юраги орқага тортиб кетар, аъзойи-баданини қора тер босарди. Кўз ўнги қоронғилашиб, йўл ёқасидаги дароз бир дарахт танасига суянганича тўхтаб қолди.

...Енгилгина шабада кўтарилди. Момо бирдан тетикланиб кетди. Бундан уч йил илгари рўй берган воқеани эслаб, мийиғида кулиб қўйди. Ҳа, бундан уч йил муқаддам Менгил момо ва болалари ҳаётида жуда катта, унутилмас воқеа содир бўлди. Момо шуни хотирларди ҳозир.

...Фронт бўйлаб умумий ҳужум бошланди. Полковник Рибченко командирлик қилаётган полкка дивизиянинг олдинги сафларида бориш тўғрисида буйруқ берилди. Полковник 8-ротани олға бошлади. Рота таркибида энг жасур пулемётчилар, автоматчилар, разведкачи-гвардиячилар бор эди. Сапар Хушназаров ҳам ана шу қуролдошлари қаторида жангга ташланди. Шунда «ура» садолари янграб кетди. Олдинда Днепр дарёси лоларанг бўлиб оқарди. Сапар Хушназаров илгаридан созлаб қўйилган солга ўтирдида, қўл пулемётини нариги қирғоққа тўғрилаганича эпчиллик билан сузиб кетаверди. Буни кўриб Анохин, Музолёв (Совет Иттифоқи Қаҳрамони), Юнусов ва бошқалар сувга ташланишди. Бир зумда дарё жангчиларга тўлиб кетди. Гвардиячиларимиз тўлқинларга миниб, нариги қирғоққа интилишарди. Душман тўплардан ўт очди. Орадан сал ўтмай, осмонда фашист самолётлари пайдо бўлди. Улар Днепр тўлқинларга тўш уриб, илгарилаб бораётган жангчиларимизга беҳисоб бомбалар ташлашди Барибир Рибченко полкининг жасур жангчи ва офицерлари сузишни давом эттиришди.

Полк қирғоққа интиляпти. Душман баттар ўқ ёғдиряпти. 3-батальон анча талафот кўрди. Лекин полк муддаосига эришди. 8-рота ва унинг олдида Сапар Хушназаров биринчилар қаторида қирғоққа кўтарилиб, фашистларнинг мудофаа маррасига ёпирилди. Қанчадан-қанчасини яксон қилиб, асир олиб, қолган-қутганини бир неча чақирим нарига улоқтириб ташлади.

Полк илгарилаб борарди. Кутилмаганда гитлерчилар қарши ҳужумга ўтишди. 8-ротани қуршаб олмоқчи бўлишди. Буни дарҳол пайқаган Сапар Хушназаров эмаклаганича душман пулемёти томон судралиб бораверди. Пулемётчи негадир индамасди. Сапар бундан олдин ўзимизнинг ҳалок бўлган пулемётчимиз ўрнини эгаллаб, фашистларни тутдек тўккан эди. Бу гал душман пулемётидан уларнинг ўзини савламоқчи.

— Анави жангчингиз мабодо ақлдан озган эмасми? — жаҳл аралаш сўради полкнинг ҳужумини кузатиб турган фронт қўмондони К. К. Рокоссовский жиддий қиёфада. — Фрицга ем бўлгани боряпти-ку!

Рибченконинг кайфи учиб кетди. Нега бундай қиляпти Сапар, деб хаёлидан ўтказди. Шу пайт бирдан Сапар гурс этиб йиқилди. Душман пулемёти дарҳол тилга кирди. Полковник баттар асабийлашди Зум ўтмай гранаталар портлаб кетди. Сапар югуриб бориб, душман пулемёти жойлашган окопга ўзини урди. Сукунат...

Бир маҳал гитлерчилар боягина Сапар ётган окоп томон бостириб келишаверди. Хушназаров уларни яқинроқ келтириб, боплаб ўққа тутди. Бир нечтаси ер тишлади, қолганлари бетартиб чекинишди. «СС»чилар яна ҳужумга ташланди, Сапар душманнинг бу ҳамласини ҳам қайтарди.

Учинчи марта қарши ҳужумга отланган фрицлар уч томондан ҳамлага ўтди. Жасур жангчи бу сафар ҳам ғолиб чиқди. Ўша куни фашистлар етти марта қарши ҳужумга ўтди. Сапарнинг бир ўзи етти марта ҳам уларни улоқтириб ташлашга муваффақ бўлди. Бу — тенгсиз, мисли кўрилмаган жанг эди.

— Ҳалиги йигитнинг миллати ким? — сўради Рокоссовский.

— Ўзбек! — деди полк командири.

— Ўзбекларни шерюрак одамлар деб эшитганман. Курск-Орёл ёйида ҳам уларнинг жасоратига қойил қолганман. Мана энди, бугун ҳам ўз кўзим билан кўрдим. Бу йигитингиз менга жуда ёқди, мислсиз жасорат кўрсатди Совет Иттифоқи Қаҳрамонлигига тавсия қилинг, албатта! — деди Рокоссовский полк командирига.

1943 йилнинг 2 октябрида, Днепр дарёси учун бўлган жангнинг, аниқроғи, Украина ССР, Чернигов область, Лубечск районидаги Любеч қишлоғи атрофида бўлган жангу жадалнинг, мардонавор курашнинг тафсилоти ана шундай.

...Менгил момо тетикланиб кетди. Унинг турмуш ўртоғи Сапар Хушназаровга ана шу жасорат учун СССР Олий Совети Президиумининг 1944 йил 15 январдаги Фармонига биноан Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилган эди. Фақат Фармонда эрининг фамилияси чалкаш — Ушназаров деб ёзилганди.

— Раҳмат журналистларга, — дейди момо йўлда бораётиб, — Тўрамнинг қаҳрамонлигини тасдиқлаб беришди.

СССР Олий Совети Президиумининг 1970 йил 22 июлдаги Фармонига асосан илгариги Фармонга бундай тузатиш киритилган эди: .

«...Днепр дарёсини кечиб ўтишда қўмондонликнинг жанговар топшириқларини намунали бажарганлиги ва айни вақтда жасорат ва қаҳрамонлик кўрсатганлиги учун СССР Олий Совети Президиумининг 1944 йил 15 январдаги Фармонига асосан Хушназаров Сапарга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилган».

Менгил момо шуни хаёлидан ўтказаркан, эрининг Украина тупроғи учун мардларча ҳалок бўлганлигини, ҳозир эса Чернигов область, Репкин районидаги Семаки қишлоғидаги Биродарлар қабристонига дафн этилганини ва яқинда ўғли Қурбон билан бирга ўша ерга бориб турмуш ўртоғининг табаррук қабрини зиёрат қилиб келганлигини эслади. Эслади-ю, хаёл ўз қанотларида учириб, уни яна ўша ёқларга олиб кетгандай бўлди. — Қани энди, масофа яқин бўлса-ю, ҳар куни бўлмаса ҳам, кунора бир марта зиёратга бориб турсанг, — дея қалин лаблари шивирлади момонинг.

Ҳа, Сапар оға момонинг юрагида яшайди. Илк муҳаббат, биринчи севги ҳаққи, бола-чақалари ҳаққи, виждон ва вафодорлик ҳаққи у эрини бир умрга эсидан чиқармайди, ҳар йили Украинага бориб-келиб туради. Мана ҳозир Семаки қишлоғида уни қучоқ очиб кутиб олган украиналик биродарларга совға-салом ва бир даста гул юбормоқчи. Бу совғани ва ранго-ранг гуллар дастасини унинг эри номига қўйилган кўчанинг 27-уйида истиқомат қилаётган Тошпўлат Дўстов Украинага олиб боради Негаки, Тошпўлатнинг отаси Турсун Дўстов ҳам Украина тупроғи учун бўлган қонли жангларда жон олиб, мардларча жон берган. Унинг жасади Кленовое қишлоғидаги Биродарлар қабристонига қўйилган.

Тошпўлат отаси ҳақида ана шу маълумотни эшитгач, Кленовое қишлоғидаги Биродарлар қабрини зиёрат қилиб қайтмоқчи. Фарзандлик бурчи бу! Йўл-йўлакай Совет Иттифоқи Қаҳрамони Сапар Хушназаров қабрига ҳам гулчамбар қўйиб, қаҳрамонлар жасоратига таъзим қилиб қайтади. Менгил момо шунинг учун ҳам Тошпўлатнинг уйига шошиляпти. Совға-саломимни, каломимни украиналик қардошларимизга тезроқ етказсин, деб ошиқяпти.

Хаёллар гирдобида Менгил момо 27-уйга яқинлашгач, дарвозани тақиллатди. Тошпўлат Дўстовнинг ўзи ҳам уйда экан. Менгил момо уни кўриб ўз ўғлини, жигарбандини, энг яқин кишисини кўргандай бўлди.

Самад ҚОДИРОВ.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ҚАДИМГИ ҚЎРҒОНЛАР СИРИ

Ер остида неча юз йил ётган тош маржон ва олтин маржон шу қадар яхши сақланганлигига кишининг ҳатто ишонгиси келмайди. Бу безакларнинг туси, шакли-шамойили, нафислиги ҳозирда ҳам кишини маҳлиё қилади. Булар Қозоғистон ССР Фанлар академиясининг олимлари билан область ўлкашунослик музейи ходимларининг бу йилги экспедицияси Актюбинск яқинидаги икки катта тепаликни қазиганда топиб олинган.

Археологлар савромат даврига (милоддан аввалги VI—V аср) тааллуқли қадимги дахмалардан мингга яқин ўқ ёйининг бронза учларини, ҳайвонот ва парранда тасвирлари тушириб безатилган темир ханжарларни, бронза тўқалар, юганларни топдилар. Кўпгина рўзғор буюмлари — бронза кўзгулар, дастаси ваҳший ҳайвон бошига ўхшатиб ишланган суяк қошиқлар, металл билакузуклар ҳам чиқди. Қадимги заргарларнинг ясаган буюмлари бўйинга ташланадиган ёл, исирға, баргаклар айниқса нафис ишланган.

Археологик экспедициянинг раҳбари тарих фанлари кандидати М. Қодирбоев ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди:

— Булар Актюбинск области территориясида милоддан аввалги биринчи минг йиллик ўрталарига тааллуқли ёдгорликларни топиш учун қилинган энг катта археологик экспедиция қазилмалари бўлди. Бесоб ва синтас қўрғонларидан чиққан нарсалар бир вақтлар Илэк дарёсининг бошларида яшаган қабилаларнинг тарихи, маданияти ва санъатига доир билимимизни кенгайтирди.

А. СОДИҚОВ.

Олмаота.

ИЛДИЗ ОЛДИНГМИ— УРУҒ ЭК!

«Лесозаводский» ҳунармандчилик хўжалигида беш оғайни Буйволлар ишлашади. Бу йил уларнинг ҳар бири Уссури ўрмонзорлари ичкарисидан «ўз илдизини» топиш шарафига муяссар бўлди. Улар мавсум бошланганидан бери хўжаликнинг қабул пунктларига икки килограмм 400 грамм қимматбаҳо шифобахш хом ашё топширдилар.

Уссури тайгаси мамлакатимизда ёввойи ҳолда женьшень ўсадиган бирдан-бир жой ҳисобланади. Бу йил ноёб ўсимликни тиклаб туриш ва уни кўпайтириш борасида самарали чоралар кўрилди. Энди уни тажрибали излovчилар махсус рухсатнома билангина излаб, топиб қазиб олишлари мумкин. Илдиз женьшень уруғи етилган пайтдагина қазилади ва шу захоти илдиз ўрнига уруғи экиб қўйилади.

И. ПАЛАТОВ.

Владивосток.

Реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10— Эрталабки гимнастика. 10.30— Горнчилар, қаердасиз! 11.15 — Китоб сенинг ҳаётингда. 12.00 — Концерт. 15.05 — Ҳужжатли фильмлар. 15.50 — А. С. Пушкин. «Полтава». 16.15 — Фан оламида. 16.45 — **Трубачёв отряди жангда** (бадиий фильм). 18.15 — Планета ёшлари. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Инсон ва қонун. 19.45 — Халқ ижоди. 20.25 — Испания: ўзгаришлар даври. 20.40 — **Еттинчи ўқ** (бадиий фильм). 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Концерт. 23.20 — «Спортлото» тиражи.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Ўқув кўрсатуви. 12.00 — Ҳужжатли фильм. 12.25 — География. 13.00 — Ассалом, Болгария! 13.20 — **«Қорақумда»** (бадиий фильм). 18.10 — Мультфильм. 18.25 — Янгийўлликлар ташаббуси асосида. 18.45 — **«Ахборот».** 19.00 — **Хоккей: «ВИНОКОР»** (Тошкент) — **«ИЖСТАЛЬ»** (Ижевск). 21.15 — **«Ахборот».** 21.35 — КПСС XXV съездининг социал-иқтисодий, сиёсий ва назарий проблемалари. 21.50 — Ўн минут музика. 22.00 — **«Вақт»** (Москва). 22.30 — С. Айний номли Бухоро область музикали драма ва комедия театрининг ижодий йўли.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — **Тарих сабоғи** (бадиий фильм). 20.30 — Тошкент янгиликлари. 20.45 — Ўқитувчи экрани. 21.15 — Халқ хизматида. 21.55 — Совет давлати ва ҳуқуқ.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 15/IX да **Келинлар қўзғолони** (билетлар сотилган).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 15/IX да **Нурхон** (19.30), 16/IX да **Жон қизлар** (19.30).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА—15/IX да **Фақат ақл сотилмайди** (19.30), 16/IX да **Скапеннинг ҳийласи** (19.30).

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Шимолий Осетия АССРда хизмат кўрсатган артист ЭМИЛЬ КИО раҳбарлигида йирик иллюзион ревю гастроллари** (19.30).

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Оловли соҳил — «КЎКЧА» (тоқ соатларда), «ВОСТОК», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Қора қисқичбақа панжасида — «НУКУС» (17, 19, 21), «ЧАЙКА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Табор кўкка интилади — «ҚОЗОҒИСТОН» (12, 13, 17, 18, 19, 21), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Дарёдаги олма — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда).

Қамал — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Пролетар диктатураси учун бриллиантлар — «ҚОЗОҒИСТОН» (14, 15, 20).

Алдаш — «НУКУС» (11.30, 14, 15).

Гойя — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари — (профессорлар, доцентлар) энергетика, ўсимликлар физиологияси ва микробиологияси;

кафедра доценти — ўрмон мелиорацияси;

кафедра катта ўқитувчилари — ўрмон мелиорацияси ва 0,5 ставка органик химия кафедраси.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: **Тошкент шаҳри — 183.**

●

Урта Осиё регионал гидрометеорология илмий-тадқиқот институти

бўлимлар ва лабораториялар бўйича

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудир — **табиий бойликларни ўрганишнинг дистанцион методлари** (фан кандидатлари);

кичик илмий ходимлар — **табиий бойликларни ўрганишнинг дистанцион методлари (2), гидродинамик прогнозлар ва объектив анализлар методларини ишлаб чиқиш, илмий-текшириш ишларининг иқтисодий самарадорлиги, атроф муҳитнинг ифлосланишини ўрганиш.**

Конкурс муддати — 9 октябргача.

Ҳужжатлар директор номига қуйидаги адрес бўйича жўнатилсин: Тошкент, ГСП, Астрономическая кўчаси, 31-уй. Телефонлар: 33-61-13, 33-20-67.

●

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИ

Корхона, муассаса, ташкилот, олий ва ўрта ўқув юртлари ҳамда Тошкент шаҳридаги умумий таълим мактаблари раҳбарларидан ГТО комплекс нормативларини топшириш учун коллектив заявкалар

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

Стадион ГТО нормаларини топширувчиларни бепул методик қўлланмалар ва спорт инвентарлари билан таъминлайди.

Справкалар учун: соат 9.00 дан 18.00 гача 39-16-42 телефони бўйича стадион ўқув-спорт бўлимига мурожаат қилишингиз мумкин.

●

АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ ВА ИНФОРМАЦИЯ БЮРОСИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ ТРАКТОР ЗАВОДИГА **ускуналар ремонти бўйича токарлар, фрезерчилар, электр ва газ пайвандчилар, прессчилар, пресс созловчилар, кранчилар, асбобсоз-слесарлар, йиғувчилар, ёрдамчи ишчилар, юкчилар**

КЕРАК

Ёлғиз кишиларга ётоқхона берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Ўзбекистон ССР Фанлар Академияси М. Т. Ўрозбоев номли механика ва иншоотлар сейсмик мустаҳкамлиги институти коллективи катта илмий ходим, техника фанлари кандидати А. Азизовга отаси

Каримжон АЗИЗОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ГОҲ ФИЛИППИНДА, ГОҲ СИБИРДА

ШАХМАТ

Жаҳон чемпионлари орасида Анатолий Карпов жуда фаол чиқиб қолди. Уни гоҳ йирик мусобақаларда иштирок этаётганда, гоҳ шахмат шинавандалари билан суҳбат қураётганда учратасиз. Яқиндагина Голландиядаги турнирдан сўнг Испания ва Францияда бир йўла ўйин сеанслари ўтказиб қайтгач, Сибирь ҳамда Узоқ Шарқ ўлкаларида мухлислар билан учрашувлар ўтказганлигининг гувоҳи бўлган эдик.

Орадан кўп ўтмай, жаҳон чемпиони узоқ Филиппин ороллари томон йўл олди. У ерда тўрт кишилик кичик халқаро турнирда ўйнади ва қайтиб келибоқ, Владимир шаҳрига жўнади. Ўзига қадрдон бу ўлкада Карпов завод ва фабрикаларда лекциялар ўқиб, ўйин сеанслари ўтказди. Кейин яна Испанияга, анъанавий халқаро турнирга борди. Ўн нафар машҳур шахматчилар баҳси, кутилганидек, жаҳон чемпиони ғалабаси билан тугади.

Испания сафаридан олдин «Советский спорт» газетасининг мухбири, спорт мастери Александр Рошаль у билан учрашиб, бир неча савол билан мурожаат қилди.

Мана ўша саволлардан биттаси:

— **Кейинги пайтларда Ғарб матбуотида сизнинг жаҳон экс-чемпиони, америкалик гроссмейстер Роберт Фишер билан учрашганингиз ҳақида бир қатор хабарлар пайдо бўлди. Бу тўғрида ўзингиз нима дейсиз?**

— Ҳақиқатан ҳам июль ойининг охирларида Токиода шундай учрашув бўлганди, — дейди А. Карпов. — Мен Филиппиндаги турнирдан қайтиб келаётганимда ўзаро алоқа ўрнатишни кўзлаб, америкалик гроссмейстер Японияга келди. Фишер билан биз халқаро шахмат федерациясининг вице-президенти филиппинлик Фернандо Кампоманес ҳамда Япония шахмат федерациясининг раиси Мацумото иштирокида суҳбатлашдик. Суҳбат умумий тарзда ўтди. Лекин шунисига ҳайронманки, мен билан Фишер ўртасида матч муддатлари келишиб олингани ҳақидаги хабарлар қаёқдан олинди экан...

Ҳар қалай Фишернинг шахмат оламига қайтиш нияти борга ўхшайди.

М. МУҲИДДИНОВ, спорт мастери.

БАЙРОҚ ТОШКЕНТДА КЎТАРИЛДИ

ШАШКА

Тошкентлик шашка ишқибозларининг омади келди. Улар қарийб уч ҳафта мобайнида йилнинг йирик мусобақаларидан бирини томоша қилишлари мумкин: 14 сентябрда республика шахмат-шашка клубида халқаро шашка бўйича мамлакатнинг иккинчи чемпионати мусобақалари байроғи кўтарилди.

Бу турнирни ўтказиш учун Тошкент шаҳрининг танланганини бежиз эмас. Зеро, мамлакатимиз хотин-қизлари ўртасида юз катакли шашка мусобақаларини ўзбекистонликлар бошлаб беришган.

Мамлакат чемпионлиги талабгорлари орасида республикамиз спорт мухлислари яхши танийдиган шашкачилар кўп. Улардан бири жаҳон чемпиони, москвалик Елена Михайловскаядир. У юксак унвонни қўлга киритишда «Шашка юлдузлари» турнирлари бебаҳо роль ўйнаганини кўп марта таъкидлаган. Михайловская бу йилги чемпионат ўйинларида ҳам яхши қатнашиб, тошкентлик мухлисларини хурсанд этиш ниятида. Мамлакат биринчилиги ғолиблиги учун юз катакли тахтада баҳс бошлаганлар орасида СССР чемпионати ғолиби Любовь Травина (Вильнюс), ВЦСПС чемпиони Ольга Беляева (Киев), 1974 йилги жаҳон чемпионати совриндори Ираида Спасская (Ленинград), «Шашка юлдузлари» турнири ғолиби Людмила Григорьева (Ленинград) ва бошқалар бор.

Бу мусобақада республикамиз шарафини тошкентлик спартакчи Озода Аҳмедова ҳимоя қилмоқда. Озодани мамлакатимиз спорт мухлислари яхши билишади. У «Шашка юлдузлари» турнирларида, Бутуниттифоқ ва халқаро мусобақаларда анча муваффақиятли қатнашиб келмоқда. Халқаро шашка бўйича аёллар ўртасида мамлакатимизда биринчи бўлиб спорт мастери нормативини бажарган ҳам шу. Бендери шаҳрида ўтказилган ўтган йилги СССР чемпионатида Аҳмедова кучли саккизликдан жой олишга муваффақ бўлган эди. Озода қадрдон юртида, ҳамшаҳарлари даврасида бор билим ва маҳоратини ишга солиб, кучлилар сафидан ўрин олади, деб умид қиламиз.

Е. ЧЕРКАССКИЙ, спорт мастери.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти; 41 * ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.
Р. 20178. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри Индекс 64583. В. — 216.